

Asia: VN/2245/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §n muuttamisesta

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

Kustantaja

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

-

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

-

7. Julkinen sektori

-

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

-

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa. Jättäkää tällöin vastaamatta tätä seuraaviin kysymyksiin.

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Hallituksen esityksessä on osaltaan pyritty selkeyttämään nykyistä lainsäädäntöä mm. televisiolähetyksien alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen osalta. Televisiokanavien oheispalveluiden tuominen osaksi sopimuslisenssimenettelyä, puuttuu vakiintuneeseen teosten kaupallistamistapaan ja uhkaa nostaa sisältöjen hankintakustannuksia hävittämällä sisältöjen tuottajien mahdollisuuksia hyödyntää alueellisia yksinoikeuskäytäntöjä, jotka ovat mahdollistaneet sisältöinvestointeja. Verkkolähetyksidirektiivin 8. artikla tuo kansalliseen sääntelyn uuden tavan lisensoida sisältöjä televisiokanaville. Artiklan tarkoittamaa lähetystapaa ei Suomessa tällä hetkellä ole, ja siksi tämän artiklan mukainen toiminta on määriteltävä suppeaksi ja tarkkarajaisesti, jotta lähetysmarkkinalla ei synny sekaannusta ja virhetulkintoja. Suoran sopimisen on aina oltava pääsääntö ja etusijalla kollektiiviseen hallintointiin nähden. Sopimuslisenssimenettelyä tulee käyttää vain poikkeustapauksissa ja tarkkarajaisesti. Sillä ei pidä toisaalta mahdollistaa sisältöjen ammattimaista ja laaja-alaista esittämistä sopimuslisenssin hinnalla ja ilman sopimussuhdetta oikeuksien haltijaan, koska se olisi omiaan vääristämään kilpailua markkinoilla, eikä siitä toisaalta pidä tehdä sopimuslisenssijärjestöille välinettä ryhtyä lähes työmarkkinatoimijan rooliin rajoittamalla suoran sopimisen mahdollisuuksia tekijöiden ja sisältöjen käyttäjien välillä. DSM-direktiivin tavoitteiden mukaisesti tulisi säännöksiä edelleen tarkentaa paremmin turvaamaan kustantajien lähioikeus sekä kasvattamalla alustatoimijoiden vastuuta tarjolle tuomistaan sisällöistä. Esityksessä on tuotu raskaita ja vaikeasti toteutettavia raportointivastuita sekä osin laajennettu tekijänoikeutta myös työläisäädännön puolelle (mm. työntekijän luovuttamien oikeuksien peruuttamisoikeus). Esitys uhkaa puuttua opetusmateriaalien kustantajien omaisuuden suojaan, mikä välttämättä johtaisi oppimissisältöihin tehtävien investointien vähentymiseen ja siten yleisesti heikentäisi ammattimaisesti kustannettujen oppimissisältöjen laatua. Sanoma pitää välttämättömänä, että mm. nämä yllä luetellut epäkohdat korjataan esityksen jatkovalmistelun aikana. Vaikutusarviot ovat osin puutteellisia ja niihin tulisi jatkovalmistelun aikana kiinnittää erityistä huomiota, jotta ymmärretään sääntelyn vaikutukset ja voidaan oikeasuhtaisesti ottaa ne huomioon.]

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

Ei. Perustelkaa halutessanne lyhyesti: [Esitys pitää sisällään useita uusia tekijänoikeusrajoituksia. Näemme ongelmia mm. rinnakkaistallentamisessa, peruutusosoikeudessa, kustantajan oikeusasemassa, alustayhtiöiden vastuissa. Lisäksi pidämme ongelmallisena uusia säännösehdotuksia, jotka eivät perustu direktiiviin, kuten uusia säännöksiä näyttelijöiden oikeuksista ja julkista esittämistä koskevat säännösehdotukset. Kommentoimme näitä yksityiskohtaisemmin kunkin asiakohdan yhteydessä.]

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonlouhintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonlouhinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Ehdotettu uusi 13b § 1 momentin tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen (ns. kaupallinen tiedonlouhintasäännös) on omiaan vaarantamaan lehdistön sisältöinvestoinnit ja tekemään toimituksellisesta sisällöstä "vapaata riistaa" hyödynnettäväksi esimerkiksi tekoälyn avulla raaka-aineena uusille uutis- ja muun aineiston sisältöpalveluille.

Jotta näin ei tapahtuisi, on oikeudenhaltijoilla oltava mahdollisuus pidättää oikeutensa tekstin- ja tiedonlouhintaan kaupallisessa tarkoituksessa mahdollisimman joustavasti haluamiaan keinoja käyttäen. Muussa tapauksessa ehdotetun säännöksen keskeisiä hyötyjiä olisivat esimerkiksi suuret, tekoälyä hyödyntävät alustayhtiöt. Se olisi hyvin huolestuttava kehityssuunta esimerkiksi uutta toimituksellista sisältöä tuottavan journalismin ja erityisesti hitaan, tutkivan journalismin kannalta.

DSM-direktiivin Artikla 4 mukaan oikeudenhaltijalla on oikeus pidättää itselleen oikeus tiedonlouhintaa varten tarvittavien kappaleiden valmistamiseen. Sen on kuitenkin tapahduttava nimenomaisesti ja asianmukaisella tavalla.

Oikeudenhaltijan oikeus pidättää oikeutensa tekstin- ja tiedonlouhintaan turvaa osaltaan laadukkaan kotimaisen ammattimaisen lehdistön olemassaoloa suojaamalla sisällöntuottamisen investointeja. Se on myös kansalaisten sananvapauden turva.

Sanoma pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä mainitaan tilausehtoihin sisältyvä ehto yhtenä nimenomaisena ja asianmukaisena tapana, jolla tekijä voi pidättää itsellään oikeuden tiedonlouhintaan tarvittavien kappaleiden valmistamiseen. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kappaleen valmistaminen tiedonlouhintaa varten olisi mahdollista estää tai rajoittaa teknisin keinoin taikka esimerkiksi sisältöpalvelun tilausehdoissa. Tämä on oikeasuuntainen, mutta riittämätön, kirjaus.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan tekijänoikeuden rajoituksella ei tulisi olla kielteisiä vaikutuksia kustantajien liiketoimintamalleihin. Tämä on tärkeä lähtökohta.

Ehdotettu uusi 13b § merkitsee uusia tekijänoikeuden rajoitussäännöksiä lakiin. Rajoitussäännökset eivät kuitenkaan soveltamisen peruseriaatteiden mukaan luo offensiivista oikeutta saada

rajoituksen kohteena oleva aineisto käyttäjän haltuun. Rajoitussäännösten hyödyntäminen edellyttää, että käyttäjällä on teos tai muu aineisto laillisesti hallussaan tai saatavillaan. Tämä on tärkeä vallitseva periaate todettu tietoyhteiskuntadirektiivin poikkeuksia ja rajoituksia säädettäessä tekijänoikeuslakiin (HE 28/2004, sivut 25 ja 142). Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että mikäli tiedonlouhija hyödyntää maksumuurin takana olevaa sisältöä, sen on hankittava asianmukainen pääsyoikeus sisältöön ennen tiedonlouhinnan suorittamista. Sanoma katsoo, että periaate tulee lisätä maksumuuri-esimerkkeineen 13b §:n perusteluihin koskien pykälän 1 ja 2 momentteja.

Lisäksi rajoitussäännösten edellytyksenä on, että teos on julkaistu tai saatettu oikeudenhaltijan suostumuksella yleisön saataville. Tämä on myös DSM-direktiivin artiklojen 3 ja 4 edellytyksenä. Näin ollen ehdotetun 13b § 1 momentti tulee muuttaa niin, että momentissa puhutaan julkistetusta teoksesta.

Ehdotetun 13b § 1 momentti tulee muuttaa niin, että momentissa puhutaan julkistetusta teoksesta.

Lisäksi ehdotetun 13b § 1 momentin perusteluja tulisi täydentää seuraavilla seikoilla:

- Oikeudenhaltija kuten lehtikustantaja voi kieltää tiedonlouhinnan yleiseen tarkoitukseen myös kirjaamalla kiellon tai rajoituksen avoimen sisältöpalvelun käyttöehtoihin.
- Sisältöpalvelun digitaaliset käyttöehdot ovat jo nyt ja viimeistään lähitulevaisuudessa koneluettavissa esimerkiksi tekoälyn avulla.
- Rajoitussäännös ei luo käyttäjälle offensiivista oikeutta saada rajoituksen kohteena oleva aineisto käyttäjän haltuun. Rajoitussäännöksen hyödyntäminen edellyttää, että käyttäjällä on teos tai muu aineisto laillisesti hallussaan tai saatavillaan. (Vastaava perustelu tulisi lisätä myös 2 momentin perusteluihin).

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma vastustaa tekijänoikeusdirektiivin 5 artiklan täytäntöönpanoa kansalliseen sääntelyyn. Direktiivi sallii jäsenvaltioiden säätää, että 5 artiklan 1 kohdan nojalla hyväksyttyä poikkeusta tai rajoitusta koskien teosten käyttöä opetustoiminnassa ei sovelleta tai sitä ei sovelleta suhteessa tiettyihin käyttötarkoituksiin taikka tiettyntyyppisiin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.

Sanoma katsoo, että kyseistä tekijänoikeuden rajoitusta ei tulisi soveltaa lainkaan ja sopimuslisenssijärjestelmä tulee säilyttää sellaisenaan. Vaihtoehtoisesti Suomen tulisi seurata Ruotsin valitsemaa tapaa implementoida tekijänoikeusdirektiivin 5 artikla "illustration for teaching".

Tekijänoikeusdirektiivillä on tarkoitus mahdollistaa opetuksen havainnollistaminen (illustration for teaching), hallituksen esityksen perusteluissa todetaan seuraavasti: "Direktiivin 21 johdantokappaleen mukaan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla teoksia tulisi voida käyttää opetuksen havainnollistamiseksi, tukemiseksi, rikastuttamiseksi tai täydentämiseksi".

Esitys ylittää selkeästi tekijänoikeusdirektiivin 5 artiklan sanamuodon, jonka mukaan poikkeusta voidaan soveltaa " yksinomaan opetuksen havainnollistamiseen". Se menee paljon pidemmälle antaen opettajalle mahdollisuuden valmistaa käyttönsä edellyttämät kappaleet. Tällöin ei ole enää kysymys kuvan heijastamisesta projektorilla seinälle vaan esimerkiksi kokonaisen kirjan, lehden tai elokuvan kopioimisesta. Kyseessä on siis täysin direktiivin täytäntöönpanosta irrallinen esitys tekijänoikeuslain muuttamiseksi. Tehty esitys vaikuttaa oikeudenhaltijoiden asemaan direktiiviä selvästi voimakkaammin, rikkoo tekijänoikeusjärjestelmän sekä toimivat tekijänoikeuksiin perustuvat markkinat.

Eriyisen haitallinen esitetty pykälä on oppimateriaalimarkkinoille. Esitys tuo opetuskäyttöön uuden oikeuden, jonka mukaan koulutusmarkkinoille tarkoitetuista teoksista saa tehdä kappaleen "tilapäisesti ja tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa". Hallituksen esitys jättää epäselväksi, mitä kappaleen valmistamisen tilapäisyydellä tarkoitetaan. Tämä voi johtaa suhteettomiin markkinavaikutuksiin (ks. jäljempänä).

Ehdotettu 14 § vaikuttaisi erittäin haitallisesti oppimateriaalimarkkinoiden toimintaan ja toimialan taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Lisäksi ehdotettu 14 § vaikuttaisi erittäin merkittävästi kopiointikorvauksiin asettamalla tekijänoikeudelliset aineistot vapaasti käytettäväksi. Oikeudenhaltijalla ei olisi jatkossa mahdollisuutta kieltäytyä teostensa käytöstä opetustarkoitukseen. Tällainen pakkolisenssijärjestelmä on tarpeettoman laaja rajoitus tekijänoikeuteen. Tekijänoikeusdirektiivi ei tällaista rajoitusta edellytä.

Direktiivin ja sopimuslisenssin suhde

Hallituksen esityksen perusteluissa annetaan ymmärtää, että sopimuslisenssillä ei voida ratkaista direktiivin vaatimuksia ja että tästä syystä pakkolisenssi on välttämätön.

Sopimuslisenssillä voidaan kuitenkin kattaa käytännössä kaikki direktiivin tarpeet lukuun ottamatta tiettyjen audiovisuaalisten aineistojen käyttöä, kuten Youtube-videot. Laajan pakkolisenssin sijaan olisikin toteutettava direktiivin licences first -henkeä ja käyttää pakkolisenssiä vain niissä poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa muut lisenssimallit eivät käyttöä mahdollista. Näin on

ehdotettu tehtävän Ruotsin hallituksen esityksessä DSM-direktiivin implementoimiseksi. Suomen käsillä olevassa ehdotuksessa puolestaan hyvin kapean tarpeen vuoksi rikotaan koko järjestelmä ja muutetaan tekijänoikeudellista paradigmaa. Tässä yhteydessä on huomioitava, että nykyinen sopimuslisenssijärjestelmä on ollut toimiva tapa turvata tekijänoikeudella suojatun aineiston käyttö opetuksessa.

Sanoma katsoo, että toimivan sopimuslisenssijärjestelmän korvaaminen valtion budjetista maksetulla korvauksella tulee johtamaan oikeudenhaltijoiden tulojen merkittävään laskemiseen ja sitä kautta väistämättä myös tuotettavan oppimateriaalin laadun kärsimiseen pitkällä aikavälillä. Tekijänoikeusdirektiivin johdantoperusteluiden mukaan asetettaessa sopiva hyvityksen taso, olisi otettava asianmukaisesti huomioon oikeudenhaltijoille aiheutuva haitta. Sanoma katsoo, että tämä toteutuu panemalla 5 artikla täytäntöön tavalla, joka säilyttää nykyisen sopimuslisenssijärjestelmän opetuskäytössä.

Direktiivin johdantoperusteluiden mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että rajoituksen täysimittainen tai osittainen soveltaminen olisi riippuvainen sellaisten soveltuvien lisenssien saatavuudesta, jotka kattavat vähintään samat käyttötarkoitukset kuin poikkeuksen tai rajoituksen nojalla sallitaan. Näin ollen pakkolisenssin salliminen olisi kohtuullista vain sellaisissa tilanteissa, joissa muu lisensointi ei ole mahdollista. Toimivan sopimuslisenssijärjestelmän korvaaminen ei ole tarpeellista.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan valtio tulisi jatkossa yksipuolisesti määrittelemään pakkolisenssistä saatavan korvauksen: Nykyinen sopimuslisenssijärjestelmään kuulunut neuvottelu maksettavasta korvauksesta ja luovutettavien lisenssien ulottuvuuksista poistuisi. Tämä johtaa väistämättä oikeudenhaltijoille tulevien korvausten laskuun. Korvaus olisi täysin riippuvainen valtion budjetista sekä kulloisenkin hallituksen linjasta, mikä on omiaan aiheuttamaan epävarmuutta oikeudenhaltijoiden tulonmuodostukseen. Suomen tulisi seurata Ruotsin valitsemaa tapaa implementoida tekijänoikeusdirektiivin 5 artikla.

Epätarkat käsitteet hallituksen esityksessä

Varsin ongelmallisia käsitteitä ovat suunnitelman mukaisesti toteutettava opetus ja tiede. Voidaan ajatella, että opetuksessa se tarkoittaa opetushallituksen vahvistamaa opetussuunnitelmaa tai esimerkiksi korkeakoulujen julkaisemaa opintojaksojen kokonaisuutta. Korkeakouluissa ja ammattioppilaitoksissa erityisesti soveltavien opintojen osalta on hyvin vaikea määrittää, milloin kuljetaan näiden opintojen sisällä, milloin on kyse muusta käytöstä. Vielä vaikeampaa määrittely on tieteen osalta. Mitä on vapaan tieteen kontekstissa suunnitelman mukainen tiede? Miten raja vedetään? Käytännössä tämä määrittely tarkoittaa, että tieteen nimissä voidaan olla huomioimatta teoksen tekijän oikeussuojaa. Direktiivin tarkoituksena on ollut mahdollistaa tekijänoikeuden teosten opetuskäyttöä. Direktiivin implementoinnissa ei ole tarpeen laajentaa tekijänoikeuden rajoitusta koskemaan myös tutkimuskäyttöä tavalla, joka ei perustu direktiiviin ja laajentaa tekijänoikeuden rajoitusta kohtuuttomasti. Tutkimuskäyttöä ei ole riittävän tarkalla tavalla

määritely, ja tällainen laaja rajoitus aiheuttaa epävarmuutta ja voi rasittaa kohtuuttomasti oikeudenhaltijoita.

Pitemmällä aikavälillä tekijänoikeuksien kunnioitus yhteiskunnassa tulisi ehdotetun pykälämuotoilun myötä laskemaan. Jos koko koulu- ja opiskeluaikana tekijänoikeuksiin ei tarvitse kiinnittää mitään huomiota, on vaikea nähdä kansalaisten ymmärtävän niiden merkitystä myöhemminkään. Se on erityisen haitallista suomalaiselle osaamisyhteiskunnalle, jossa yhä kasvava osuus kansantalouden tuotoksista on immateriaalisia.

Esitys on erityisen ongelmallinen suhteessa oppimateriaaleihin.

Sanoma katsoo, että hallituksen esitysluonnoksessa 5 artiklan 2 kohdan sallimaa tekijänoikeuden rajoituksen soveltamisalan kansallista liikkumavaraa ei ole ehdotuksessa huomioitu sen tarkoittamalla tavalla. Suomessa on käytössä toimiva sopimuslisenssijärjestelmä, minkä johdosta hallituksen esityksen mukaiselle oppimateriaalin tilapäisen käytön rajoitukselle ei ole tarvetta. Rajoitus vaikuttaa potentiaalisesti erittäin negatiivisella tavalla oppimateriaaliliiketoimintaan ja sen toimintaedellytyksiin. Kyseinen tekijänoikeuden rajoitus mahdollistaa käytännössä hyvin laajat käyttötarkoitukset. Sanoman näkemyksen mukaan ehdotettua tekijänoikeuden rajoituksen soveltamisalaa tulisi rajoittaa siten, että kaikki koulutusmarkkinoille suunnatut teokset ovat tekijänoikeuden rajoituksen ulkopuolella. Perusteluissa tuodaan esiin pyrkimys olla vaikuttamatta markkinoihin. Tämä tavoite ei kuitenkaan ole saavutettavissa lain ehdotetulla muotoilulla. Ei ole mahdollista, että opetusmateriaalin ”tilapäisen käytön” väljästi määritelty poikkeus sekä kaiken muun materiaalin vapaa käyttö opetuksessa ei vaikuttaisi markkinoihin.

Hallituksen esityksen perustelut jättävät epäselväksi, mitä tarkoitetaan tilapäisellä käytöllä ja tarkoituksen edellyttämällä laajuudella. Aivan viimeistään koronan aiheuttaman poikkeustilan myötä oppimateriaalikustantajien lisenssit ovat mahdollistaneet etäopiskelun kaikilla nykyaikaisilla tavoilla. Kustantaja ei pysy markkinoilla ilman etäkäytön mahdollistamista. Ei ole siten nähtävissä käytännön tarvetta säätää tilapäisen käytön mahdollistamisesta ja on vaikea nähdä mihin viitataan, kun perusteluissa sanotaan, että koulutusmarkkinoille suunnattujen aineistojen poissulkeminen olisi täysin suhteetonta. Päinvastoin niiden sisällyttäminen poikkeuksen piiriin on valitsevien olosuhteiden valossa täysin suhteetonta.

Hallituksen esityksen perusteluissa oleva esimerkki tehtävien valmistuksesta oppilaita varten tekijänoikeusvapaasti on vaarassa tuhota tehtävä- ja harjoituskirjamarkkinat (sähköiset ja digitaaliset), jos tilapäisen poikkeuksen nojalla kotitehtäviä varten voidaan ottaa mistä tahansa teoksesta harjoitustehtävä ja antaa se oppilaiden tehtäväksi. Mikäli tehtävään voidaan saman tilapäisyyden hengessä liittää oheisaineistoa mistä tahansa koulutusmarkkinoille tarkoitettusta sisältötuotteesta, on se vaarassa tuhota myös lopun markkinasta. HE perustelut eivät siis ota huomioon oppimateriaalikustantajien tuottamia sähköisiä oppimisympäristöjä ja muita etäopetuksen ratkaisuja, joihin ehdotettu tekijänoikeuden rajoitus vaikuttaisi erittäin negatiivisesti.

Mikäli tilapäisyydellä olisi tarkoitettu, niin kuin toivomme, puhtaasti teknisluontoisia kopioita, joita opettaja tekee materiaalista, jonka lisenssi on hankittu, niin tämä tulee selkeästi tuoda esiin perusteluissa. Mutta kuten edellä todettu, käytännön elämässä tämä tarve on oppimateriaalikustantajien lisensseissä lähtökohtaisesti huomioitu.

Mikäli kaikki muu aineisto kuin koulutusmarkkinoille suunnattu on täysin vapaata, on budjettipaineessa olevilla opetuksen järjestäjillä kuten kunnilla kiusaus ryhtyä käyttämään sitä opetuksessa ja jättää oppimateriaalit ostamatta. Vaikka ammattilaisten tekemä tietokirja, sanomalehti, aikakauslehti tai elokuva-aineisto onkin sinällään laadukasta, ei sitä ole tehty pedagogisia näkökulmia tai vastaanottajien ikää huomioiden toisin kuin tähän tarkoitukseen laadittu oppimateriaali. Paitsi, että tällaisista aineistoista kootut oppimateriaalipankit romuttaisivat oppimateriaalimarkkinat, niin myös heikentäisivät oppimistuloksia. Erityisen vaikeaa sälääaineistolla opiskelu on oppimisvaikeuksissa oleville ja tämä eriarvostaisi heitä vielä enemmän. Heidän mahdollisuuksiaan selviytyä heikentäisi edelleen, että opettajien aika menisi aineistojen keräilyyn ja tilanteeseen soveltamiseen eikä yksilölliseen opettamiseen.

Erityisesti korkeakouluissa käytetään paljon tieto- ja tiedekirjoja, joita ei ole tehty ainoastaan koulutusmarkkinoille, mutta joille tuo markkina on kuitenkin välttämätön. Erityisesti korkeakouluissa on sen määrittely, milloin kirja on laadittu koulutusmarkkinoille varsin vaikeaa. Sopimuslisenssijärjestelmässä teosten kopioinnista on sovittu eikä rajanveto ole ollut relevanttia. Hallituksen esityksen mukaisessa oikeustilanteessa oikeudelliset konfliktit näyttäivät kuitenkin väistämättömiltä.

Tekijänoikeuden rajoituksen laajuus ja siten aineiston käyttö määräytyisi tapauskohtaisesti, eikä tarkemmin määritellyn sopimuslisenssin mukaan, mikä tulisi aiheuttamaan epävarmuutta ja kohtuutonta haittaa oikeudenhaltijoille. Hallituksen esitys toteaa, etteivät opetuksen järjestäjät saisi jatkossakaan valmistaa oppimateriaalista kappaleita sen ostamisen sijaan, mutta käytännössä lakiehdotus tulisi johtamaan juuri siihen.

Sopimusehtojen monimutkaisuus opettajille

Hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että opettajat ovat ongelmissa oppimateriaalien sopimuslisenssien, hankintaehtojen ja käyttöehtojen kanssa. Annettu mielikuva vähättelee korkeakoulutettujen opettajien kykyjä ja liioittelee ongelman merkittävyyttä sekä poikkeuksellisuutta.

Korkeasti koulutetut opettajat ovat olleet täysin kykeneviä toimimaan nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla myös oppilaitoksissa. Oikeuskäytäntö ei myöskään tunne aiheeseen liittyviä

tapauksia oikeudenhaltijoiden ja opetushenkilökunnan kanssa. Tällä hetkellä opettajien ja oppilaitosten ja oppimateriaalikustantajien välillä vallitsee lisenssien ja sopimuslisenssien myötä asiakassuhde, mikä on omiaan estämään konflikteja ja edistämään osapuolten välistä vuoropuhelua. Pakkolisenssitilanteessa näin ei ole.

Säädöksen voimaansaattaminen ei myöskään poistaisi tulkintatilanteita opettajilta vaan siirtäisi rajat toisaalle: milloin opetus on kaupallista, milloin koulutusmarkkinoille tarkoitettu teos, mikä on rajattu ryhmä, milloin tehdään suunnitelman mukaista tiedettä, milloin käsillä hallinnollinen käyttö ja milloin opetus. Rajoitussäännös on aina tulkinnallinen.

Teknisiin toimenpitein suojattujen teosten käyttäminen (50 c §)

Esitettyjen pykälien 14 ja 50 c muodostama oikeustila olisi käytännön tasolla vähintäänkin pulmallinen. Jää epäselväksi, onko hallituksen esityksen myötä tarkoitus luoda menettely, jonka avulla päästetään lailliset pakkolisenssin käyttäjät käsiksi esimerkiksi maksumuurilla suojattuun aineistoon. Aineistoon laillisesti lisenssin ostanut taho saa haltuunsa käyttäjätunnuksen ja salasanan. Voiko hän jaella sitä koulu- ja tiedeyhteisössä vapaasti? Jos näin, niin miten valvotaan, että nämä sähköiset avaimet käyttöönsä saanut käyttää niitä lain antamissa puitteissa? Ei voida pitää millään tavalla tarkoituksenmukaisena, että maksumuurilla suojatut sisällöt (esimerkiksi sanomalehtien verkkopalvelut tai opetusmateriaalia sisältävät palvelut) olisi mahdollista ottaa opetuskäyttöön ilman asianmukaisten käyttäjätunnusten hankintaa.

Suhde perustuslakiin

Perustuslain mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden perustuslainturvalla suojataan varallisuusarvoisia oikeuksia ja etuja, joihin kuuluu laajimpana esineisiin kohdistuva omistusoikeus. Omistusoikeus taas käsittää periaatteessa kaikki ne oikeudet, jotka eivät jollain erityisellä perusteella kuulu jollekulle muulle kuin omistajalle tai ole omistusoikeudesta erotetut. Varsinaisen omistusoikeuden lisäksi omaisuudensuojan piiriin kuuluvat myös varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus (HE 309/1993 vp, s. 6, PeVL 28/2005 vp, s. 2, PeVL 7/2005 vp).

Immateriaalioikeus saa perustuslain suojaa omaisuudensuojaa turvaavan yleislausekkeen kautta, ja nyt ehdotettua säännöstä on tältä osin arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Ehdotettu säännös on perustuslaissa turvattun omaisuudensuojan näkökulmasta todella ongelmallinen. Ehdotettu rajoitus on laaja, koska käytännössä opetuksessa ja tieteessä saa kaikkia aineistoja käyttää lähes vapaasti.

Pääsääntö on, että tekijän määräysvalta perustuu tekijänoikeuslaissa säädettyyn yksinoikeuteen. Rajoitussäännöksiä tulee pitää poikkeuksina tästä pääsäännöstä, ja niitä koskevia määräyksiä tulee tulkita ahtaasti. Nyt ehdotettu säännös merkitsee tekijöiden kannalta suhteettoman suurta puuttumista tekijöiden yksinoikeuteen, eikä säännös ole tekijänoikeudenhaltijoiden perusoikeuksien näkökulmasta vaaditulla tavalla oikeasuhtainen. Säännös ei myöskään miltei osin täytä edellytystä täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Perustuslaissa turvataan jokaiselle oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Nyt ehdotettu säännös puuttuu merkittäväällä tavalla tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden, kuten kustantajien, elinkeinovapautteen ja osaltaan heikentää kotimaisia tekijöitä ja kustantajia harjoittamasta elinkeinoaan.

Suhde kolmen kohdan testiin

Rajoitusten tulkinnaissa on otettava huomioon myös ns. kolmen kohdan testi, jonka mukaan tekijänoikeuteen tehtyjä rajoituksia voidaan soveltaa vain 1) tietyissä erityistapauksissa edellyttäen, ettei 2) toisintaminen ole ristiriidassa teoksen normaalin käytön kanssa 3) eikä kohtuuttomasti loukkaa tekijän laillisia etuja. Kolmen kohdan testin vaatimukset on säädetty Bernin sopimuksen 9 artiklassa 2 kappaleessa sekä muun muassa tietoyhteiskuntadirektiivin 5 artiklan 5 kohdassa. Kaikkia kansalliseen lainsäädäntöön ehdotettavia rajoitussäännöksiä tulee tarkastella kolmen kohdan testin valossa.

Nyt ehdotettu säännös ei täytä kolmen kohdan testiä. On hyvä huomata, että tekijänoikeusdirektiivin 5 artikla koskee ainoastaan digitaalista käyttöä opetuksen havainnollistamiseen. Nyt ehdotettu säännös menee huomattavasti pidemmälle, koska se sallisi kokonaisten teosten kappaleen valmistamisen ja välittämisen yleisön saataville. Ehdotettu säännös loukkaisikin kohtuuttomasti tekijän laillisia etuja, kuten laissa turvattua yksinoikeutta sekä perustuslaissa jokaiselle turvattua omaisuuden suojaa ja elinkeinovapautta.

Ehdotettu säännös ei täytä kolmen kohdan testiä myöskään siksi, että kokonaisten teosten ja julkaisujen kopioiminen on ristiriidassa teosten tavanomaisen hyödyntämisen kanssa. Ehdotettu säännös mahdollistaisi sen, että oppilaitoksissa voitaisiin hankkia vain yksi kappale tietokirjasta tai kaunokirjallisesta teoksesta ja kopioida nämä teokset opetusryhmille. Tämä vaikuttaisi suoraan siihen, miten paljon teoksia hankittaisiin. Vaikutukset kaupalliselle markkinoille ja yksittäisiin tekijöihin olisivat konkreettisia ja laskettavissa. Rajoitussäännös osuisi eri alojen tekijöihin ja kustantajiin tavalla, jonka seuraukset luovan alan kannalta olisivat dramaattiset. Käytännössä luovilta aloilta vietäisiin toiminnan edellytyksiä.

Sanoma katsoo, että opetuskäyttöä koskevaan tekijänoikeuslain nykyiseen 14 §:ään ei tule tehdä muutoksia. Vaihtoehtoisesti ehdotamme, että ehdotettu 14 § 1 momentti muutetaan muotoon:

Opetustoiminnassa, jota toteutetaan opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti, saa, käyttää julkistettua teosta ja teoksesta saa valmistaa käytön edellyttämät kappaleet edellyttäen, että teoksen käyttö tapahtuu tietyille rajatulle henkilöpiirille tarkoitettussa tilanteessa tai ulkopuolisilta rajatussa sähköisessä ympäristössä vain opetuksen havainnollistamiseksi. Tätä oikeutta ei ole siltä osin kuin teoksen käyttöoikeus on mahdollista hankkia 26§ mukaisen sopimuslisenssin nojalla.

Ehdotetaan, että ehdotettu 14 § 4 momentti muutetaan muotoon:

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen tai teoksen välittämisen.

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Sanoma kannattaa säännöksen muuttamista teknologianeutraaliksi.

Sanoma ei kannata tekijänoikeuden rajoituksen soveltamisalan supistamista, siten että kokoomateoksia ei ole rajoituksen nojalla mahdollista valmistaa ansiotarkoituksessa. Hallituksen esityksessä perustellaan useaan otteeseen, miten 18 §:n muutoksilla pyritään edesauttamaan koulutuksen digisiirtymää. On tärkeä huomata, että oppimateriaalien digitalisaation vetureina ovat toimineet oppimateriaalikustantajat, jotka ovat tehneet suuria investointeja ja siirtäneet ammattimaisesti kaiken aineistonsa moderneiksi digitaalisiksi oppimateriaaleiksi.

Edellä kerrottua taustaa vasten on virhe jättää ansiotarkoituksessa tehdyt kokoomateokset säännöksen ulkopuolelle. Muutoin on nähtävissä, että pykälän tarkoitus ei itse asiassa ole edistää siirtymää digitaliseen oppimiseen vaan antaa muille kuin elinkeinokseen oppimateriaaleja valmistaville selkeää etua markkinoilla.

Koska tekijöillä oikeus korvaukseen ei aineiston käyttöön ansiotarkoituksessa ole nähtävissä moraaliseettistä estettä. Erityisesti jos korvaus toteutetaan sopimuslisenssin avulla ja tekijät itse pääsevät vaikuttamaan hinnoitteluun.

Sanoma pitää tärkeänä, että oikeustilaa koskien otteita teoksista, jotka on suunnattu koulutusmarkkinoille, ei muuteta.

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma vastustaa, että valtio maksaisi tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvasta opetuskäytöstä maksetut korvaukset siten, että korvausvaatimusta ei ole lainkaan mahdollista esittää opetuksen järjestäjälle.

Lakiehdotus yhdessä ehdotetun 14 § kanssa tulisi vaikuttamaan todella haitallisesti oikeudenhaltijoiden korvauksiin. Sanoma katsoo, että 19a § tulisi säilyttää ennallaan ja tekijänoikeuskorvaukset opetuskäytöstä maksettaisiin toimivan sopimuslisensijärjestelmän kautta.

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma vastustaa ehdotettua 21 §:n muutosta, jolla sallittaisiin elokuva- ja näytelmäteosten julkinen esittäminen jumalanpalveluksen ja opetuksen yhteydessä korvauksetta. Kyseinen ehdotus ei perustu direktiiviin vaan on tarpeeton kansallinen laajennus tekijänoikeuden rajoituksen soveltamisalaan. Ehdotusta ei voida perustella EU:n lainsäädännön (vuoden 2001 tai 2019 tekijänoikeusdirektiivin) tai kansainvälisten tekijänoikeusnormien (erityisesti Bernin, TRIP:n ja WCT:n kolmivaiheisen testin) valossa.

HE-luonnoksessa on todettu, että AV-teoksen, kuten elokuvien, julkinen esittäminen luokahuoneessa tai uskonnollisessa laitoksessa rajoittuisi vuoden 2006 tekijänoikeuslain mukaisesti vain läsnä olevalle yleisölle tapahtuvaksi esittämiseksi. Mikäli ehdotetut muutokset 21 §:ään päätetään säilyttää Sanoman näkemyksen vastaisesti, pitää Sanoma tätä tulkintaa hyvänä lähtökohtana. Laajempi yleisölle välittäminen tulee joka tapauksessa jättää tämän tekijänoikeuden rajoituksen ulkopuolelle. Vuoden 2001 tekijänoikeusdirektiivin mukainen yleisölle välittäminen kattaa julkisen esittämisen.

HE-luonnoksen perusteluissa myös todetaan, että elokuvateoksen käsitteen tulkitaan tarkoittavan kaikkea audiovisuaalista sisältöä ja lakimuutosta perustellaan, jotta opetuksessa voidaan käyttää audiovisuaalista sisältöä. Tällainen tulkinta ei ole yleisesti hyväksytty, eikä sen perusteella siten tule säätää uusista rajoituksista tekijänoikeuteen. Uusi rajoitus tulee vaikuttamaan kohtuuttoman negatiivisesti oikeudenhaltijoiden korvauksiin sallimalla elokuvateosten käytön opetuksessa ja jumalanpalveluksissa ilman korvausta.

HE-luonnos ja ehdotettu muutos käytännössä mahdollistaa kokonaisten elokuvien ja muun AV-sisällön esittäminen jumalanpalveluksessa ja opetuksen yhteydessä (mahdollisesti myös etänä vuoden 2019 tekijänoikeusdirektiivin 5 artiklan kautta ainakin opetuksen osalta) korvauksetta. Näin laaja ja jopa sopimuslisenssijärjestelmän ulkopuolelle menevä tekijänoikeusrajoitus on selvästi direktiiviin perustumaton ja kohtuuton suhteessa muutoksella väitetysti saavutettavaan hyötyyn.

HE-luonnos sisältää muutoksia 14 §:ään teosten käytöstä opetuksessa ja tieteellisessä tutkimuksessa, joiden tarkoituksena on panna täytäntöön DSM-direktiivin 5 artikla teosten käytöstä digitaalisessa ja rajat ylittävässä opetustoiminnassa. Huolestuttavasti ehdotuksella näyttää olevan tarkoitus luoda laaja poikkeus, joka mahdollistaisi tällaisen toiminnan ilman oikeudenhaltijan lupaa tai tälle tulevaa korvausta. Muidenkaan teosten kuin AV-teosten käyttö opetustoiminnassa ilman korvausta ei ole sallittua (lukuun ottamatta 21 §:n 1 momentin tarkoittamia tapauksia) – edes HE-luonnoksessa esitetyn 14 §:n muutoksen jälkeen. HE-luonnoksessa jääkin täysin perustelematta, miksi AV-teoksia saisi käyttää korvauksetta siinä laajuudessa kuin nyt esitetään. Kyseessä on kuitenkin erittäin laaja ja pitkälle menevä tekijänoikeuksien ja omaisuuden suojan rajoitus.

Perustuslain mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Varsinaisen omistusoikeuden lisäksi omaisuudensuojan piiriin kuuluvat myös varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus (HE 309/1993 vp, s. 6, PeVL 28/2005 vp, s. 2, PeVL 7/2005 vp). Immateriaalioikeus saa perustuslain suojaa omaisuudensuojaa turvaavan yleislausekkeen kautta, ja nyt ehdotettua säännöstä on tältä osin arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Ehdotettu säännös on perustuslaissa turvatuksen omaisuudensuojan näkökulmasta todella ongelmallinen. Ehdotettu rajoitus on laaja, koska käytännössä opetuksessa ja jumalanpalveluksissa saisi esittää AV-teoksia kokonaisuudessaan. Pääsääntö on, että tekijän määräysvalta perustuu tekijänoikeuslaissa säädettyyn yksinoikeuteen. Rajoitussäännöksiä tulee pitää poikkeuksina tästä pääsäännöstä, ja niitä koskevia määräyksiä tulee tulkita ahtaasti. Nyt ehdotettu säännös merkitsee tekijöiden kannalta suhteettoman suurta puuttumista tekijöiden yksinoikeuteen, eikä säännös ole tekijänoikeudenhaltijoiden perusoikeuksien näkökulmasta vaaditulla tavalla oikeasuhtainen. Säännös ei myöskään miltään osin täytä edellytystä täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta.

Ehdotetun 21 §:n soveltamisala on hyvin laaja ja epätäsmällinen, etenkin verrattaessa 14 §:n opetustoimintaa koskeviin rajauksiin. Direktiivin 5 artiklassa on määritelty, kuten on todettu 14 §:ää koskevan kommentin yhteydessä, että opetuskäytössä sopimuslisenssin nojalla saataisiin käyttää materiaaleja havainnollistamiseen opetuskäytössä ja säännöskohdan ehdotuksen mukaisesti vain tarkoin määritellyssä opetustoiminnassa. Ehdotetussa 21§:n muutoksessa ei opetustoimintaa ole laisinkaan määritelty ja sen soveltamisala jääkin erittäin laajaksi.

Rajoitusten tulkinnassa on otettava huomioon myös ns. kolmen kohdan testi, jonka mukaan tekijänoikeuteen tehtyjä rajoituksia voidaan soveltaa vain 1) tietyissä erityistapauksissa edellyttäen, ettei 2) toisintaminen ole ristiriidassa teoksen normaalin käytön kanssa 3) eikä kohtuuttomasti loukkaa tekijän laillisia etuja. Kolmen kohdan testin vaatimukset on säädetty Bernin sopimuksen 9 artiklassa 2 kappaleessa sekä muun muassa tietoyhteiskuntadirektiivin 5 artiklan 5 kohdassa. Kaikkia

kansalliseen lainsäädäntöön ehdotettavia rajoitussäännöksiä tulee tarkastella kolmen kohdan testin valossa.

Nyt ehdotettu säännös ei täytä kolmen kohdan testiä. Nyt ehdotettu säännös ei perustu DSM-direktiiviin ja se sallii kokonaisten AV-teosten esittämisen opetustoiminnassa ja jumalanpalveluksissa. Ehdotettu säännös loukkaisikin kohtuuttomasti tekijän laillisia etuja, kuten laissa turvattua yksinoikeutta sekä perustuslaissa jokaiselle turvattua omaisuuden suojaa ja elinkeinovapautta. HE-luonnoksessa perustellaan hyvin vajavaisesti ja lähinnä yleisradion toimintaan keskittyen, miksi laaja oikeudenhaltijoihin vaikuttava rajoitus elokuvateosten tekijänoikeuteen tulisi säätää. Rajoituksen soveltamisalaa ei millään tavoin kytketä opetuksen tai jumalanpalveluksen tarkoitukseen eikä elokuva- ja näytelmäteosten julkiselle esittämiselle aseteta mitään muitakaan edellytyksiä. Pelkästään se, että audiovisuaalista aineistoa halutaan ilmeisesti käyttää opetuksessa enenevässä määrin, ei ole riittävä peruste aineiston korvauksettomalle käytölle opetuksessa ja jumalanpalveluksissa. Myös medialukutaitoa voidaan opettaa siten, että oikeudenhaltijoiden oikeus kohtuulliseen korvaukseen on huomioitu, kuten antamalla oppilaille tehtäväksi katsoa ohjelmia itsenäisesti tai maksamalla tunneilla esitettävistä materiaaleista kohtuullinen korvaus esimerkiksi sopimuslisenssijärjestelmän kautta. Ei ole myöskään mitään objektiivisesti arvioituna hyväksyttävää syytä, miksi jumalanpalveluksissa tulisi voida esittää av-sisältöä korvauksetta. Lakimuutos voisi hyvinkin johtaa arvaamattomiin vaikutuksiin, kun esimerkiksi jumalanpalveluksissa voitaisiin esittää täyspitkä elokuva ilmaiseksi isolle yleisömäärälle. Tällainen toiminta olisi omiaan rapauttamaan AV-tuotannon määrää Suomessa ja vaikuttaisi haitallisesti esimerkiksi elokuvateattereiden toimintaan.

HE-luonnoksen perusteluissa on riittämättömällä tavalla huomioitu AV-tuottajien oikeudet ja korvausten poistumisen vaikutus AV-teosten tuotantoon ja niiden kaupalliseen esittämiseen. AV-teosten tuottamiseen on käytetty huomattavia panostuksia useiden eri tekijöiden ja esiintyvien taiteilijoiden puolesta. AV-teosten tekijänoikeuksien haltijoiden tulee saada niiden teosten käyttämisestä kohtuullinen korvaus myös jumalanpalveluksen ja opetuksen yhteydessä.

Jos tämä ehdotus toteutuu, voi joidenkin yritysten koko liiketoiminta vaarantua, sillä on olemassa esimerkiksi yrityksiä, joiden koko liiketoiminta perustuu audiovisuaalisten oppimateriaalien tuottamiseen ja niistä saataviin korvauksiin, ja myös elokuvateattereiden toiminta voisi vaarantua etenkin pienillä paikkakunnilla. Mikäli AV-tuotantojen julkinen esittäminen olisi sallittua maksutta, vaikuttaisi se erittäin negatiivisesti sekä kyseisten toimijoiden liiketoimintaan että audiovisuaalisten oppimateriaalien laatuun yleisemminkin jatkossa, koska yksi kannustimista tuottaa laadukasta sisältöä poistuisi.

Mikäli tällainen rajoitussäännös katsottaisiin välttämättömäksi säätää, Sanoma katsoo, että julkisen esittämisen oikeudet tulisi voida hankkia 26§:n mukaisen sopimuslisenssin nojalla.

e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma suhtautuu neutraalisti opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueelliseen soveltamiseen, jolla implementoidaan direktiivin 5 artiklan 3 kohta.

4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omissa kokoelmissaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman ”kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)” käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimuslisenssin tai tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

-

b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmissa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko käyttöluva teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

-

c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

-

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

-

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

-

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

6. Kysymyksiä sopimuslisenssijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lisensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslisenssijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohdassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslisenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

Sopimuslisenssijärjestön hyväksymistilanteet vaihtelevat. Ei ole tarkoituksenmukaista säätää turhan sitovia tai mekaanisia ennakko-ohjeita. Esitysluonnoksessa käytetty edustavuuden kriteeristö; ”riittävä edustus nimenomaisten kirjallisten valtakirjojen perusteella Suomessa käytettyjen teosten tietyn alan tekijöiden osalta sopimuksen kohteena olevan teostyyppin ja oikeuksien alueella” antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle riittävät puitteet käyttää harkintaansa järjestöjä hyväksyessään. Ei ole tarkoituksenmukaista lisätä lakiin tai esitöihin asiaa koskevaa ohjeistusta.

Korostamme kuitenkin, että sopimuslisenssijärjestelmää tulee käyttää tarkkarajaisesti ja vain sellaisissa poikkeustilanteissa, jossa suora sopiminen ei ole mahdollista. Sopimuslisenssijärjestelmää ei tule kehittää rinnakkaiseksi vaihtoehdoksi suoralle sopimiselle.

Sopimuslisenssijärjestelmän joustavuutta on myös lisättävä määräämällä käytännöistä valtakirjoissa. Tällä hetkellä vallitseva käytäntö on, että tekijöiden antamat valtakirjat voidaan oikeusluokkakohtaisesti irtisanoa vain kalenterivuoden päättyessä. Tämä on havaittu merkittäväksi ongelmaksi erityisesti AV-alan tekijöiden kesken, joilta työllistyminen tuotannoissa voi kokonaan estyä sopimuslisenssijärjestön perusteettoman jäykkyyden vuoksi.

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskisivat direktiivin 12 artiklan mukaista velvoitetta tiedottaa tekijöille sopimuslisensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. ”ulkopuolisille tekijöille”) tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. ”ulkopuolisten tekijöiden” oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä velvoitteita tulisi asettaa?

Esitysluonnos vastaa DSM-direktiiviä. Tiedottamistoimenpiteiden lisäämiseen ei ole tarvetta.

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Arena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyritys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan

lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayritys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensointimalliin kuin edelleenlähetysten yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Voimassa oleva lain täsmentäminen on erittäin kannatettavaa. Suomessa lähettäjäyritykset harjoittavat pääsääntönä alkuperäistä lähettämistä, jonka toteuttamiseksi ne hankkivat omaan liiketoimintaansa kaikki tarvittavat oikeudet sisältöjensä (kanavat ja oheispalvelut)) saataville saattamiseen koko Suomen TV-yleisöille jakelutavasta ja mahdollisista teknisistä jakelun alihankkijoista riippumatta.

Lähettäjäyritykset hankkivat tarvitsemansa oikeudet alkuperäiseen lähettämiseen sopimalla niistä suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa kattaen myös lähettäjäyritysten teknisinä jakelijoina toimivien yritysten toimet. Suora sopiminen tulee säilyttää ensisijaisena tapana hankkia esitysoikeuksia. Suoran sopimisen mahdollisuus ja ensisijaisuus tulee kirjata pykälän 27f tekstiin.

Suomessa toimivilla lähettäjäyrityksillä ei ole omia jakeluverkkoja. Näin ollen lähettäjäyritykset hankkivat lähetysverkkojen kapasiteettia ja lähetyspalveluita eri operaattoreilta kuten Digitalta (maanpäällinen antenniverkko) tai Telialta (kaapeliverkko ja IPTV-verkko). Koska lähetys tapahtuu lähettäjäyritysten vastuulla ja valvonnassa, tällä teknisellä seikalla ei ole merkitystä tehtäessä rajanvetoa alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen välillä. Sanoma arvostaa pykälän yksityiskohtaisten perustelujen selkeyttä sen osalta, että perusteluissa on erikseen todettu, että Suomessa ei ole 8 artiklan 1 kohdan mukaista tilannetta, jossa muu kuin lähettäjäyritys saattaa ohjelman yleisön saataviin ns. suoran siirron menetelmällä, eli "Direct injection". Verkkolähetysdirektiivissä termillä viitataan tietynlaiseen lähettämismenetelmään, on käytössä muutamissa Euroopan maissa, mutta menetelmä ei ole käytössä Suomessa

Perusteluissa on epäonnistunut kohta (5. kappale. sivu 85), jota tulisi muokata seuraavassa esitettyyn muotoon epäselvyyksien välttämiseksi siitä, että yrityksen on mahdollista hankkia säännöksen perusteluissa kuvatulla tavalla oikeudet koko ketjuun: "Säännös poistaisi mahdollisen oikeudellisen epäselvyyden siitä, onko tällaisessa tapahtumaketjussa kysymys kahdesta tekijänoikeudellisesti relevantista teosta. Koska lähettäjäyrityksen ja jakelijayrityksen toimet muodostavat yhden tekijänoikeudellisesti relevantin teon, yleisölle välittämisen, on oikeudenhaltijoilta saatava lupa koko kyseessä olevaan yhteen yleisölle välittämiseen. Säännös ei sulkisi pois mahdollisuutta, että lähettäjäyrityksen hankkimat oikeudet kattavat myös jakeluyrityksen toimia tai päinvastoin."

Ehdotetun lain 4 momentin mukaan alkuperäiseksi lähettämiseksi katsottaisiin kaikki lähettäminen, joka tapahtuu samanaikaisesti kuin saman lähettäjäyrittäjän lähetyksen maanpäällisessä verkossa sekä teoksen saattaminen yleisön saataviin lähettäjäyrittäjän oheispalvelussa. Viittaus maanpäälliseen verkkoon johtaisi tilanteeseen, jossa maanpäällisen verkon eli esimerkiksi antenni-tv-verkon käyttäminen on edellytys, että muut samanaikaiset saman lähettäjäyrittäjän lähetykset katsottaisiin alkuperäiseksi lähettämiseksi. Ehdotettu lainsäädäntö on muutettava teknologianeutraaliksi niin, että lähettämistä ei sidota tiettyyn teknologiaan, jotta alkuperäisen lähettämisen määritelmä täyttyisi.

Sanoma ehdottaa sanamuodoksi 25f§:n 4 momentiksi: ”Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muussa kuin maanpäällisessä verkossa tapahtuvaan lähetykseen, jos lähetyksen tapahtuu samanaikaisesti saman lähettäjäyrittäjän toimesta sekä teoksen saattamiseen yleisön saataviin lähettäjäyrittäjän oheispalvelussa”.

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensiointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämistä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyrittäjien verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrittäjän suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

On ensisijaisen tärkeää, että verkkolähetystä koskeva lainsäädäntö on selkeä ja yksiselitteinen. Lain soveltajilla on monenlaisia vastakohtaisiakin intressejä, jolloin selkeät lainkohdat antavat neutraalin maaperän neuvottelulle ja estävät lain tulkintaa koskevia riitoja. Tämä on kaikkien etu. Suomessa on vain vähäinen määrä lähettäjäyrittäjiä ja operaattoreita. Näiden on helppo sopia lähetystoiminnasta suoraan keskenään. Rajat ylittävä edelleen lähettämisen kriteerit täyttävä lähetystoiminta on eri asia, ja tästä operaattorit ovat sopineet sopimuslisenssijärjestön kanssa jo vuosien ajan.

Sopimusvapauden kuuluva suoran sopimisen mahdollisuus on säilytettävä edelleen lähettämisen osalta perusteluiden lisäksi myös pykälän tasolla. Tilanteessa, jossa lähettäjäyrittäjällä itsellään on lähetysoikeudet sekä niiden edelleenlisensiointioikeus tietylle alueelle, sillä on oltava oikeus suoraan lisensoida kyseiset oikeudet kolmannelle. Muu tulkinta tuottaisi merkittävän markkinahäiriön. Se esimerkiksi estäisi kansainvälisiä tuotantoyhtiöitä lisensioimasta suoran sopimisen menetelmällä ohjelmakirjastojaan paikallisten toimijoiden käyttöön. Tämä aiheuttaisi häiriön hinnan markkinaehtoiseen määräytymiseen ja epävarmuus johtaisi väistämättä pitkällä tähtäimellä

investointien vähentymiseen, sillä ohjelmien kaupallistamismahdollisuudet heikkenisivät tällaisten tuotantoyhtiöiden jäädessä suoran, markkinaehtoisin sopimisen sijaan paikallisten sekundääristen sopimuslisenssikorvausten varaan. Tämän johdosta pelkkä lähettäjäyrittäjien signaali-oikeuteen perustuva kielto-oikeus ei yksin riitä, vaan suoran sopimisen oikeus on säilytettävä lakitekstin tasolla.

Toimintaympäristöä kuvaava esimerkki: Kansallisessa televisiojaketelussa voi samanaikaisesti olla saatavilla sekä kotimaisia että ulkomaisia televisiokanavia. Kotimaisilla lähettäjäyrittäjillä on suorat sopimussuhteet oikeudenhaltijoihin. Kotimaisten kanavien osalta kyse ei edellä kuvatusti ole edelleenlähetyksestä. Sen sijaan televisio-operaattorilla, joka haluaa edelleen lähettää toisesta jäsenvaltiosta (alkuperämaa) lähtöisin olevaa kanavaa, ei välttämättä ole suoraa sopimussuhdetta kanavan sisältöjen oikeudenhaltijoihin. Jotta tällaiset kanavat voidaan edelleen lähettää Suomessa, tarvitaan sopimuslisenssijärjestelmä teosten edelleenlähetysoikeuksista sopimiseksi. Se, että joidenkin ulkomaisten kanavien jakelu on edelleenlähettämistä ei siten kuitenkaan tarkoita, että kotimaisiin kanaviin tulisi automaattisesti soveltaa edelleenlähettämisen säännöistä. Lisäksi toisista valtioista lähtöisin oleville kanaville on voitu hankkia lähetysoikeudet Suomeen sopimalla niistä suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa, minkä tulee olla mahdollista myös jatkossa.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että kun lähettäjäyrittäjä on suoraan sopimalla hankkinut oikeudet sisältöjensä saataville saattamiseen koko suomen tv-yleisölle, ja käyttää tämän toteuttamiseen kaapeli-tv, tai vastaava -operaattoria teknisenä jakelijana, kyseessä ei ole edelleenlähettäminen.

Alkuperäinen lähettämien voi koskea koko Suomea ja kaikkia jakelutapoja. Myös edelleenlähettämiseen tarvittavista oikeuksista voi sopia suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa. Lisäksi edelleenlähettämisen oikeuksia on mahdollista hallinnoida kollektiivisesti, mikäli niistä ei ole mahdollista sopia suoraan, mutta edelleenlähettämisen oikeuksien kollektiivinen hallinnointi ei ole mikään de facto.

On kaksi toisilleen vaihtoehtoista tapaa hankkia oikeuksia televisiokanavien jakelunsa Suomeen:

1. sopimalla alkuperäisen lähettämisen, ja mahdollisesti myös edelleenlähettämisen, oikeuksista suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa, tai
2. hankkimalla alkuperäiset lähetysoikeudet suoralla sopimisella vain tietyille jakeluteille ja täydentää niitä erikseen sopimuslisenssillä hankituilla edelleenlähetysoikeuksilla.

Samoilla jakeluteilla näitä kahta ei voi milloinkaan olla samanaikaisesti, sillä se johtaisi voimassa olevan lainkin mukaan perusteettomaan kaksinkertaiseen korvaukseen.

Suomessa kotimaiset lähettäjäyritykset sopivat suoraan tarvitsemistaan lähetysoikeuksista (pois lukien musiikin oikeudet). Siksi Suomessa ei ole ollut tarvetta sopia erikseen kollektiivihallinnointijärjestön kanssa esimerkiksi edelleenlähetysoikeuksista tietyille jakeluteille.

Alkuperäinen lähettämien voi koskea koko Suomea ja kaikkia jakelutapoja. Myös edelleenlähettämiseen tarvittavista oikeuksista voi sopia suoraan oikeudenhaltijoiden kanssa. Lisäksi edelleenlähettämisen oikeuksia on mahdollista hallinnoida kollektiivisesti, mikäli niistä ei ole mahdollista sopia suoraan, mutta edelleenlähettämisen oikeuksien kollektiivinen hallinnointi ei ole eikä tule olla ainut vaihtoehto.

On kaksi toiselleen vaihtoehtoista tapaa hankkia oikeuksia televisiokanavien jakelemiseksi Suomessa:

1. sopimalla alkuperäisen lähettämisen, ja mahdollisesti myös edelleenlähettämisen, oikeuksista suoraan oikeudenhaltioiden kanssa, tai
2. hankkimalla alkuperäiset lähetysoikeudet suoralla sopimisella vain tietyille jakeluteille ja täydentää niitä erikseen sopimuslisenssillä hankituilla edelleenlähetysoikeuksilla.

Näitä kahta ei voi milloinkaan olla samanaikaisesti, sillä se johtaisi voimassa olevan lainkin mukaan perusteettomaan kaksinkertaiseen korvaukseen.

Suomessa kotimaiset lähettäjäyritykset sopivat suoraan tarvitsemistaan lähetysoikeuksista (pois lukien musiikin oikeudet). Siksi Suomessa ei ole ollut tarvetta sopia erikseen kollektiivihallinnointijärjestön kanssa esimerkiksi edelleenlähetysoikeuksista tietyille jakeluteille.

Suomeen on vuosien saatossa vakiintunut tavaksi, että lähettäjäyritykset tilaavat kotimaiset ohjelmansa riippumattomilta tuotantoyhtiöiltä "räätälöityinä tilaustöinä", ja maksavat kaikki ohjelmien tuottamiseen liittyvät kustannukset, kuten tekijöiden palkat ja palkkiot, teknisen tuotannon sekä kohtuullisen katteen. Tässä mallissa tekijät ovat AV-tuotantoon osallistuessaan saaneet korvauksen yleisölle välittämiseksi koko Suomeen ja kaikilla jakeluteillä. Mikäli lähettäjäyritykset eivät voisi hankkia oikeuksia suoraan sopimalla koko yleisölle, tekijät saisivat vastaavasti pienemmän ja oikeuksien kattamien yleisöjen suhteeseen sovitettua palkan/palkkion. Näitä täydentäisivät myöhemmin ja pitkän ajan kuluessa sopimuslisenssijärjestöltä saadut edelleenlähettämisen korvaukset. On lähtökohtaisesti tekijöiden omassa intressissä saada palkkio heti tuotantoon osallistuessaan, eikä sopia ainoastaan esim. antennijakelun (tällä hetkellä noin 50% yleisöstä) palkkiosta, ja sen jälkeen odottaa sopimuslisenssin kautta saatavia tekijänoikeuskorvauksia muista jakelutavoista pitkän ajan kuluessa ja pieninä rahavirtoina. Nykyisen suoran sopimisen tavan muuttamisella voisi siten olla tekijöille kielteiset taloudelliset vaikutukset.

Sanoma vastustaa ehdotettua muutosta, jonka mukaan lähettäjäyritys ei saisi kieltää edelleen lähettämistä ilman perusteltua syytä tai asettaa sille kohtuuttomia ehtoja. Lähettäjäyrityksen

signaaloikeus on lähioikeus, jonka olemassaoloa tule kunnioittaa, eikä saattaa uuden rajoitussäännöksen piiriin. Signaaloikeus on ensisijaisesti kiello-oikeus ja vasta toissijaisesti korvausoikeus. Esityksestä ei myöskään ilmene mitään perusteita, miksi lähettäjäyritykselle tulisi määrätä tällaisia signaaloikeutta kaventavia ja tulkinnanvaraisia ehtoja. Tässä yhteydessä on syytä huomioida, että edelleenlähetysoikeuksien käyttäjinä toimivat lähtökohtaisesti operaattorit, jotka ovat vahvoja toimijoita, joten silläkään perusteella ole syytä yksipuolisesti kaventaa lähettäjäyritysten signaaloikeutta. Lakiin sisältyy jo nykyisellään oikeus viedä asia 54 §:n 1 mom 5 -kohdan mukaisesti välimiesmenettelyyn, tämä suojakeino on riittävä. Edellä kuvattu signaaloikeuden rajoitus ei myöskään ole verkkolähetydirektiivin mukainen.

Esitysluonnoksen mukaan lähettäjäyritysten oheispalveluita voisi saattaa saataville edelleen lähettämisen sopimuslisenssillä. Pidämme tärkeänä tämä osalta noudattaa, mitä verkkolähetydirektiivissä on asiasta säädetty. Perusteluissa mainittu ”Verkko-oheispalvelut olisi rinnastettava lähetyksiin” ei perustu verkkolähetydirektiiviin. Sanoma katsoo, että sopimuslisenssijärjestelmää ei voi käyttää olemassa olevan suoraan sopimiseen perustuvan tilausohjelmajärjestelmän kanssa rinnakkaisen ohjelmien hankintakeinon synnyttämiseksi. On-demand tilausvideopalvelut eivät lähtökohtaisesti sovellu edelleen lähetettäväksi sopimuslisenssin nojalla. Tämä vesittäisi täysin oikeuksien hankinnan alueelliset yksinoikeudet, jos muillakin yrityksillä, kuin yksinoikeudet tietyille alueelle hankkineella yrityksellä olisi mahdollista lisensoida ohjelmat käyttöönsä samalle alueelle sopimuslisenssin nojalla. Siten oheispalvelut tulisi rajata pois edelleen lähettämisen piiristä verkkolähetydirektiivin edelleenlähetysoikeuksiin kuulumattomina. Laajempi tulkinta aiheuttaisi vakavan häiriön alueellisiin yksinoikeuksiin perustuvaan AV-sisältöjen hankintaan.

Sanoma ymmärtää Ahvenanmaan kysynnän ruotsinkieliselle tilausohjelmajärjestelmälle (SVT Play). Näkemysmme mukaan asiaa ei kuitenkaan ole mahdollista ratkaista 25h§:n puitteissa, vaan se edellyttäneen täsmällistä ja tarkkarajaista sääntelyä koskemaan SVT Play:n saataville saattamista Ahvenanmaalla.

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma kannattaa DSM-direktiivin 18 ja 20 artiklan täytäntöönpanoa ehdotetuilla lisäyksillä tekijänoikeuslain kohtuuttoman sopimusehdon sovittelua koskevaan 29 §:ään. Direktiivin kanssa yhtenäisten sanamuotojen käyttö edistää direktiivin mukaista tulkintaa.

Direktiivin 18 artiklan on katsottu tarkoittavan, että alkuperäisen korvauksen tulee olla sopimusta solmittaessa kohtuullinen, minkä arvioinnissa on huomioitava sopimusvapauden periaate sekä oikeuksien ja etujen sopiva tasapaino. Tekijänoikeudenhaltijoilla on siis oikeus hyvitykseen teoksen hyödyntämisestä. Sopimusvapauden periaatteen huomioon ottaen lähtökohtana on oltava, että korvausten määrä määritellään vapaasti markkinoilla eli että alun perin sovittu korvaus on ollut kohtuullinen. Sanoma kannattaa tätä lähtökohtaa.

Sanoma esittää, että HE-luonnoksen perusteluja koskien kertakorvausten kohtuullisuutta muutetaan neutraalimpaan suuntaan ja esimerkiksi käytettäisiin direktiivin sanamuotoja kuvaamaan kertakorvauksen asemaa. Nykyisessä muodossaan HE-luonnos antaa ymmärtää, että kertakorvaukset olisivat lähtökohtaisesti kohtuuttomia ja/tai jäävän vaillinaiseksi (sivut 90 ja 91: “myös kertakaikkiset korvaukset voivat olla kohtuullisia, mutta koska tekijät usein ovat heikompia osapuolia sopimussuhteessa, on olemassa riski, että tekijöiden osuus pyritään kuittaamaan kertakaikkisilla korvauksilla, jolloin teoksen hyödyntämisestä saatava koko taloudellinen hyöty jää teoksen kaupallistajalle.” ja “Siten palkkana maksettava korvaus ei ole samalla tavalla kiinteämääräinen eikä yleensä jää samalla tavalla vaillinaiseksi kuin kertakaikkinen korvaus, joka harvemmin sisältää kohtuullisen korvauksen teoksen luomisen edellyttämästä työmäärästä”).

Direktiivin lähtökohtana on kuitenkin, että kertakorvaus voi olla oikeasuhtainen korvaus (perustelujen kohta 73). Useilla aloilla ja monissa tapauksissa kertakorvaus on toimiva ja tarkoituksenmukainen käytäntö, kuten AV- ja musiikkialalla. Kertakorvausten kohtuullisuuden ja oikeasuhtaisuuden ennakkollinen kyseenalaistaminen asettaisi esimerkiksi suomalaiset audiovisuaaliset tuotannot huonompaan kilpailuasemaan suhteessa ulkomaisiin tuotantoihin.

Kustannusalalla, kuten oppimateriaaleissa ja sanomalehdissä, käytetään yhdessä tuotteessa paljon yksittäisiä kuvia tai muita lyhyitä teoksia, joiden merkitys kokonaisuuden kannalta on niin vähäinen, ettei rojaltipohjainen oikeuksien luovutus olisi mielekäästä kenellekään osapuolelle. Näissäkin tapauksissa kertakorvaus on toimiva ja tarkoituksenmukainen korvauksen määräytymistapa.

Lisäksi tekijä valitsee toisinaan enemmän kertakorvauksen kuin epävarman ja vasta julkaisuvaiheessa realisoituvan teoksen menekkiin perustuvan korvauksen. Kertakorvaus ei siis useissakaan tilanteissa ole lähtökohtaisesti kohtuuton vaan kummankin osapuolen kannalta toimiva ja perusteltu ratkaisu. Rojaltipohjaisten sopimusten tekeminen näissä tapauksissa voisi johtaa kohtuuttomaan hallinnolliseen ja kustannuksiltaan kestävämpään tilanteeseen.

Kertakorvaus tulisikin esittää ennemmin yhdeksi korvauksen määräytymistavaksi, jonka kohtuullisuutta arvioitaisiin normaalisti kokonaisarviona tämän säännöskohdan edellyttämällä tavalla.

HE-luonnoksessa on todettu, että kaikkia teoksen tekijöitä tulee kohdella yhtäläisin perustein ja jokaisen tekijän korvauksen tulisi olla oikeassa suhteessa tekijän luovaan panostukseen. Tätä Sanoma pitää kannatettavana lähtökohtana.

HE-luonnoksessa kuitenkin esitetään että tekijän luovan panoksen arvo olisi jollain tavalla riippuvainen siitä, kuinka ison osan teoksesta tekijä on tehnyt. HE-luonnoksen mukaan puolet teoksesta tehneen tulisi saada puolet tekijöiden yhteisestä korvauksesta eikä esimerkiksi tätä vähempää. Tämä oletama on ensinnäkin sopimusvapauden ja markkinakäytännön vastainen sekä rajoittaa tekijöiden mahdollisuutta keskenään päättää kunkin tekijän panostuksen arvon. Kunkin tekijän luovalla panostuksella voi olla hyvinkin erilainen merkitys lopputuotteen kannalta, joten tekijän osuuden koko ei suoraan korreloi sen merkityksen ja luovan panoksen arvon kanssa. Useimmissa tapauksissa tekijöiden osuuksien suhdetta toisiinsa voi olla mahdotonta määrittää (esimerkiksi kuvituksen ja tekstin arvo lopputuotteelle).

Eri tekijöiden luovan panostuksen arvo, sen tekemiseen käytettävä aika tai muu vastaava syy voi olla huomattavasti perustellumpi syy korvausten jakoperusteelle kuin kunkin tekijän mitattavissa olevan panoksen osuus lopullisesta tuotteesta. Esimerkiksi tietokirjan tietyn osion taustatutkimukseen voi mennä huomattavasti enemmän aikaa kuin muiden osioiden, vaikka juuri sen osion osuus lopullisesta teoksesta olisikin sivumääräisesti lyhyt.

Lisäksi juuri tämä sivumääräisesti lyhyt osio voikin olla sisällöllisesti merkittävin tietokirjan osa.

Lisäksi esimerkiksi kustannusalalla tekijät keskenään sopivat yhteisten tekijänkorvausten jakamisesta keskenään, joten tällainen kategorinen osuuksien kokoon suhteutettu korvausten jakosuhte loukkaisi tekijöiden keskinäistä sopimusvapautta. Tässä suhteessa ei ole lisäksi mitään suojattavaa osapuolta vaan tekijöiden tulee katsoa olevan keskenään yhtäläisessä asemassa.

Yllä esitetyin perustein Sanoma esittää, että HE-luonnoksen perusteluja muokattaisiin siten, että oletama erisuuruisten luovien panostuksen kohtuuttomuudesta poistettaisiin.

Sanoma kannattaa HE-luonnoksen mukaista lähtökohtaa, että työntekijöiden palkkana saatua korvausta ei tulisi lainkaan olla oikeutta kohtuullistaa. Työntekijä toimii tehtävässään työnantajan lukuun ja saa siitä kummankin osapuolen hyväksymää palkkaa. Palkka on suora korvaus työntekijän ajasta ja osaamisesta.

Aiemmin tekijänoikeuslain muutoksen valmistelussa on esitetty mahdollisuus sopia minimikorvaustasosta kollektiivisen sopimisen kautta. Sanoma toteaa, että tällainen kollektiivinen sopiminen on kilpailuoikeudellisesti ongelmallinen sekä tekijöille että teosten käyttäjille. Tekijänoikeuslain säännöksillä ei voida poiketa EU-tason kilpailuoikeuslainsäädännöstä ja korvaustasosta sopiminen puitesopimuksilla olisi todennäköisesti kilpailulainsäädännön vastaista. Sanoma pitää kannatettavana, että perusteluihin lisätään tarkempi kuvaus kilpailulainsäädännön vaikutuksista kollektiivisen sopimiseen.

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma kannattaa, että esitetyn 30§:n teoksen kaupallista hyödyntämisestä annettavaa selvitystä koskeva lauseke on yleislauseke, joka mahdollistaa liikkumavaran eri alojen käytäntöjen ja tarpeiden sekä suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Sanoma pitää kannatettavana, että tietokoneohjelmien tekijänoikeudet on suljettu raportointivelvollisuuden ulkopuolelle direktiivin mukaisesti. Lisäksi Sanoma kuitenkin esittää, että säännöstä/perusteluja tulisi täsmentää rajaamalla tavanomainen lehdistön toiminta ja tyypillinen oppimateriaalin tuotanto raportointivelvollisuuden ulkopuolelle.

HE-luonnoksessa on direktiivin mukaisesti todettu, että selvityksen oikeuksien käytöstä tulisi olla oikeasuhtainen verrattuna hyödyntämisen arvoon, olemassa oleviin raportointikeinoihin, mukaan lukien raportointivelvoitteesta aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan, sekä tekijän panostukseen teoksessa kokonaisuutena.

Sanoma katsoo, että tavanomaisessa lehdistön toiminnassa ja tyypillisten oppimateriaalien tuotannossa raportointivelvollisuus aiheuttaisi kohtuuttoman hallinnollisen taakan, erityisesti huomioiden yksittäisen tekijän vähäinen panostus lopputuotteeseen. Näiden tuotteiden kohdalla ei ole kyse yksittäisen tekijän teoksesta vaan useiden teosten muodostamasta kokonaisuudesta, jossa olennaista ei ole tuotteen sisällä olevat yksittäiset teokset vaan tuotettu palvelu ja tuotteen brändi. Esimerkiksi Helsingin Sanomat –sanomalehti sisältää suurehkon määrän päivittäin vaihtuvia teoksia, joiden päätyminen yksittäiseen lehteen on päätoimittajan päätöksen varassa, eikä yksittäisen teoksen arvoa kokonaisuudelle ole mahdollista määrittää. Samoin erityisesti sähköisissä oppimateriaaleissa voi olla huomattava määrä teoksia eri tekijöiltä. Media-alalla freelancereita käytetään paljon – useimmiten heidän omasta tahdostaan – eikä media-alan yrityksillä siten ole

välttämättä mahdollisuutta hankkia haluamaansa sisältöä palkkatyönä, mikä vähentäisi raportoinnin tarvetta. Media-alan yritysten mahdollisuus vaikuttaa raportointivelvollisuuden kattamaan aineistoon on siten rajoitettu.

Mikäli raportointivelvollisuus asetettaisiin, aiheuttaisi se kohtuuttoman hallinnollisen taakan huomioiden teosten määrän lopputuotteessa, yksittäisen teoksen tuottamat tulot sekä tekijöiden mahdollisuuden vaatia selvitystä myös vähäisen panoksen omaavien teosten osalta. Tämän vuoksi Sanoma esittää, että lehdistön toiminta ja tyypillinen oppimateriaalin tuotanto suljettaisiin kokonaisuudessaan raportointivelvollisuuden ulkopuolelle.

Sanoma pitää myös kannatettavana, että HE-luonnoksessa on omaksuttu periaate siitä, että selvitystä teosten käytöstä ei ole tarpeen toimittaa tekijöille, joiden panos lopputuotteessa on "niin vähäinen, ettei ole tarkoituksenmukaista tai edes mahdollista antaa kullekin tekijälle yksityiskohtaista tietoa teoksen käytöstä". Tämä ilmentää direktiivissä mainittua oikeasuhtaisuuden periaatetta ja vähentää hallinnollista taakkaa sekä turvaa sen, että myös vähäisen panoksen tekijöille, joille usein maksetaan kertakorvaus, riittää kysyntää kotimaisissa tuotannoissa jatkossakin.

Sanoma kuitenkin esittää, että 30 §:ään kirjattaisiin erikseen mahdollisuus olla antamatta selvitystä, mikäli tekijän tai esittävän taiteilijan panostus ei ole merkittävä koko teoksen tai esityksen huomioon ottaen. Kirjaamalla tämän tekijänoikeusdirektiivin mukaisen raportointivelvollisuuden rajoituksen suoraan säännökseen selvennettäisiin lisenssin- tai luovutuksensaajien velvoitteiden rajoja tilanteissa, joissa tekijän panos on ollut vähäinen.

Edelleen Sanoma kannattaa säännökseen kirjattua alkuperäisen lisenssiantajan ensisijaista vastuuta raportointivelvollisuuden täyttämisestä myös alilisenssinsaajien käytön osalta.

Sanoma kannattaa liikesalaisuuksien suojan erillistä mainintaa säännöksessä. HE-luonnoksessa kuitenkin esitetään, että luovutettavat tiedot on erikseen merkittävä liikesalaisuudeksi. Sanoma esittää, että säännöstä muutetaan siten, että luovutettavat tiedot ovat salassa pidettäviä ilmankin erillistä merkintää, ellei lisenssinsaaja tai alilisenssinsaaja ole tietoja itse saattanut julkiseksi.

Lähtökohtaisesti selvityksessä toimitettavat tiedot ovat yrityksen liikesalaisuuksia, joita ei ilman lakisääteistä velvoitetta paljastettaisi kolmannelle osapuolelle. Teoskorvaukset, myyntimäärät ja muut selvityksessä annettavat tiedot ovat tyypillisesti sellaisia, joiden julkaisu tai joutuminen esimerkiksi kilpailijoiden haltuun voisi vaikuttaa hyvinkin negatiivisesti yrityksen liiketoimintaan ja/tai maineeseen. Asiassa on myös huomioitava listayhtiöiden velvollisuus antaa tiedoksi sellainen tietojen luovutus, joilla voi olla vaikutusta osakkeiden arvoon tai kaupankäyntiin. Siten tahaton tietojen luovutus ilman erillistä merkintää voisi johtaa listayhtiöiden kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen. Listayhtiöiden tiedonantovelvoitteen merkitystä ei ole huomioitu HE-luonnoksessa.

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädetyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma pitää kannatettavana, että peruuttamisoikeutta voi käyttää vain, jos teosta ei ole lainkaan hyödynnetty ja jos kyseessä on yksinomainen lisenssi tai oikeuksien siirto. Tämä vastaa myös direktiivin sanamuotoa ja tarkoitusta.

Sama muotoilu kuitenkin puuttuu itse ehdotetusta säännöstekstistä eli säännöksessä viitataan vain teoksen julkaisuun. Sanoma esittää, että säännöstä ja perusteluita täsmennetään siten, että paitsi julkaisu, myös teoksen muu hyödyntäminen liiketoiminnassa (kuten sisäinen käyttö), on riittävää peruutusoikeuden poissulkemiseen. Oikeuksien siirto voi käsittää hyvin erityyppisiä teoksia, esimerkiksi yleiset liiketoiminnan asiakirjat (kuten koulutusmateriaalit ja ohjeistukset) voivat myös ylittää teoskynnyksen, joiden luonteeseen ei aina liity teoksen julkaiseminen. Tällaisten teosten osalta olisi hyvä tarkentaa HE-luonnokseen, että näiden teosten käyttöönotto liiketoiminnassa olisi julkaisuun rinnastettavissa oleva toimenpide.

Direktiivissä on annettu jäsenvaltioille mahdollisuus säätää peruuttamismekanismeja koskevia erityissäännöksiä, joissa huomioidaan kunkin alan erityispiirteet sekä erityyppiset teokset ja esitykset taikka jos teokset tyyppillisesti sisältävät panostuksia useammilta tekijöiltä.

Sanoma esittää, että direktiivin sallimaa liikkumavaraa hyödynnetään eli peruutusoikeus suljetaan kokonaan pois tilanteissa, joissa kuvasarjoista tai artikkelin eri versioista on otettu käyttöön vain yksi versio tai kuva. Kuvasarjoja, artikkelien eri versioita tai muiden teosten eri versioita tulisi tämän lain kohdan tarkoittamassa merkityksessä käsitellä yhtenä teoksena. Esimerkiksi toimituksellisessa prosessissa lehtiartikkelin eri versioista vain yksi lopullinen versio julkaistaan tai uutistilannetta kuvaavan valokuvaajan ottama kuvasarjasta julkaistaan vain yksi kuva. Peruutusoikeuden ei tule koskea toimituksellisen prosessin yksittäisiä versioita, vaan ne muodostavat kokonaisuutena yhden teoksen.

Sanoma myös pitää erittäin tärkeänä, että peruuttamisoikeutta ei olisi lainkaan, kun kyse on työ- tai virkasuhteessa luoduista teoksista. Palkka kattaa teoksen luomiseen käytetyn ajan ja se tehdään työnantajan lukuun. Työsuhteen tarkoituksena on tuottaa nimenomaisesti työnantajan käyttöön

tekijänoikeudenalaista materiaalia, jonka oikeuksien siirrosta työnantajalle on usein sovittu jo työ sopimuksessa. Tekijänoikeuslain muutoksella ei tulisi voida puuttua työ sopimuslain mukaisiin työehtoihin ja työ lainsäädännön yleisiin periaatteisiin koskien mm. salassapito- ja lojaliteettivelvoitetta tai kilpailukieltoehtoja. Palkka on korvaus paitsi työ ajasta myös oikeuksien luovutuksesta. Työ suhteen aikana syntyneiden teosten vapautuminen esimerkiksi kilpailijoiden käyttöön, voisi olla erittäin haitallista yrityksen toiminnalle, vaikka ne eivät suoraan sisältäisi esimerkiksi liikesalaisuuksia. Työnantajalla on oltava oikeus aina päättää, julkaistaanko teos vai ei, eikä tätä oikeutta voida rajoittaa pelkästään ajan kulumisella. Joka tapauksessa työ suhteen aikana tehdyt teokset voivat sisältää muuta salassa pidettävää tai kiinteästi työnantajan liiketoimintaan tai brändiin liittyviä materiaaleja, joihin ei voi siirtyä oikeuksia työntekijälle. Työ- tai virkasuhteessa luodut teokset ovat usein myös yhteisteoksia, mikä edelleen tukee palkkatyössä tehtyjen teosten jättämistä peruutusoikeiden ulkopuolelle. Työ suhteen aikana myös tyypillisesti laaditaan teoksia, joita ei koskaan ole tarkoitukseen julkaista vaan ne voivat jäädä hyvinkin pienen piirin käyttöön sisäisesti. Edelleen työ suhteen aikana luotujen teosten osalta aikajänne tietyn teoksen käyttämiseen voi olla huomattavan pitkä, koska teoksen käyttöönotto voi liittyä esimerkiksi työnantajan pitkän aikavälin strategian toteuttamiseen tai työnantajasta riippumattomiin seikkoihin, kuten lakimuutoksiin tai yrityskaupan hyväksymiseen kilpailuviranomaisessa.

On myös hyvä huomioida, että työ sopimuslakiin verrattaessa tekijänoikeuslaki on erityislaki eli sen nojalla lähtökohtaisesti asetetaan poikkeuksia tai täsmennetään voimassa olevaa yleislakia. Työ sopimuslakiin tehtäviä poikkeuksia ja rajoituksia tulisikin harkita erityisen tarkasti ja työ lainsäädännön erityispiirteet huomioiden.

Lisensiointisopimuksissa oikeuksien peruminen osittain olisi lisenssinsaajan kannalta kohtuutonta. Tilanteissa, joissa on lisensoitu isompi kokonaisuus, josta esimerkiksi yksittäinen itsenäinen teos on jäänyt käyttämättä, ei tulisi johtaa kyseisen yksittäisen teoksen oikeuden peruutukseen. Tämä tilanne voisi olla lisenssinsaajalle kohtuuton, koska yksittäisen, vaikkakin käyttämättömän osan peruuttaminen voisi olla kokonaisuuden hyödyntämisen kannalta olennainen osa.

Sanoma pitää hyvänä ratkaisuna, että elokuvateokset jätetään peruutusoikeuden ulkopuolelle. HE-luonnoksessa aiemmin esitetyn mukaisesti elokuvateoksen käsitteen tulisi tässä yhteydessä kattaa kaikenlainen audiovisuaalinen sisältö ja -tuotanto eikä pelkästään elokuvat. Lisäksi Sanoman käsityksen mukaan audiotuotannot (esimerkiksi podcastit) on rinnastettava elokuvatuotantoon peruuttamisoikeuden osalta. Audiotuotannot ovat elokuvatuotantojen tavoin yhteisteoksia, joiden tekemiseen osallistuu useita tekijöitä ja tuotannot edellyttävät huomattavaa taloudellista panostusta. Mikäli elokuvateos ei tässä yhteydessä käsittäisikään kaikkia AV- ja audiotuotantoa, peruutusoikeuden tulisi olla vain teosten tekijöillä eikä esimerkiksi esittäville taiteilijoilla.

HE-luonnoksen perusteluissa on todettu (s.37), että tekijälle aikanaan maksettu korvaus on palautettava, mikäli oikeuden luovutus peruutetaan. Peruutus vastaa oikeusvaikutuksiltaan sopimuksen purkutilannetta. Siten olisi luonnollista, että myös peruutuksen kohdalla tekijänoikeudenhaltija palauttaa saamansa ennakkorvauksen, jollei muuta ole erikseen sovittu osapuolten kesken. Sanoma pitää kannatettavana, että 31 §:ään ja sen perusteluihin lisättäisiin

direktiivin mahdollistama vaatimus tekijälle maksetun korvauksen palauttamisesta, jos tekijä käyttää peruutusoikeuttaan eikä kyseessä ole työsuhteessa tehty teos eikä osapuolten kesken ole muuta sovittu.

HE-luonnoksessa esitetty teoksen käyttöönottoaika on tarkasti rajattu. Joissain tilanteissa teoksen julkaisu tai käyttöönotto voi viivästyä oikeuksien luovutuksensaajasta riippumattomasta syystä, kuten ylivoimaista estettä tai vaikkapa lakimuutoksista johtuvista syistä (esimerkiksi uusi opetussuunnitelma otettaisiinkin käyttöön aiemmin tiedotettua myöhemmin), tai muutoin perustellusta syystä. Olisi kohtuullista, jos määräaika teoksen julkaisulle voitaisiin pidentää tilanteissa, joissa luovutuksensaajalla on perusteltu syy olla julkaisematta teosta laissa säädettyssä ajassa. Luovutuksen saajakin on saattanut investoida teoksen julkaisuun tai muuhun hyödyntämiseen huomattaviakin rahasummia, joten tällaisessa tilanteessa luovutuksen peruuttaminen olisi kohtuutonta. Sanoma esittää, että HE-luonnokseen ja säännökseen kirjataan teoksen julkaisun tai muun hyödyntämisen määräajan pidentäminen perustellusta syystä.

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissäätelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimuksiin liittyviä säännöksiä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kannatetaan, että julkaisu on ehdotetussa 35 §:ssä määritelty teknologianeutraaliksi ja kattaa myös digitaaliset julkaisut. Oikeus äänikirjaan tai käännökseen tulisi kuitenkin siirtyä normaalisti oikeuksien kokonaisluovutuksen yhteydessä kustantajalle eikä niitä koskevien oikeuksien siirrosta tulisi erikseen sopia. Teknologianeutraaliuden tulisi käsittää myös äänikirjat.

Ehdotus äänikirjojen ja käännösten sulkemisesta yleisluovutuksen ulkopuolelle ei ole direktiivin edellyttämä muutos. HE-luonnoksessa ei tulisi tehdä direktiivimuutosten ulkopuolelle meneviä muutoksia voimassa olevaan lakiin ilman erillistä selvitystä muutosten vaikutuksista. HE-luonnoksessa ei ole käytännössä perusteltu äänikirjojen ja käännösten sulkemista yleisluovutuksen ulkopuolelle laisinkaan. Pelkästään se, että kyseessä on teoksen eri ilmenemismuoto, ei voi olla peruste rajoittaa kustantajalle siirtyviä oikeuksia.

Käännös on alkuperäisen teoksen muunnelma ja sitä koskee sekä alkuperäisen teoksen tekijänoikeus että kääntäjälle syntyvä oikeus. Käännöksen julkaisemiseen tarvitaankin lähtökohtaisesti sekä alkuperäisen teoksen oikeuksien haltijan että kääntäjän lupa. Käytännössä kumpikaan osapuoli ei pystyisi hyödyntämään alkuperäisen teoksen oikeuksia käännöksissä ilman toisen osapuolen lupaa, mikä ei voi olla kummankaan osapuolen etu.

Sama koskee pääsääntöisesti myös äänikirjaa. Äänikirjassa on myös kyse vain alkuperäisen teoksen eri ilmenemismuodosta eikä uudesta ja itsenäisestä teoksesta.

Sekä tekijän että kustantajan etuna on saada teos markkinoille joustavasti ja mahdollisimman laajasti erilaisissa ilmenemismuodoissa, jotta se on kaikkien halukkaiden ulottuvilla. Kirjojen ollessa kyseessä tekijä saa useimmiten rojaltiperusteisen korvauksen, joka on riippuvainen teoksesta saatavista tuloista sen eri ilmenemismuodoissa. Siten lähtökohtaisesti tekijä saisi joka tapauksessa normaalisti korvaukset myös käänöksistä ja äänikirjoista.

Yleisesti ottaen julkaisu-oikeuksien rajoittaminen ei voi olla kenenkään osapuolen etu ja se aiheuttaisi vain epävarmuutta markkinoilla siirrettyjen oikeuksien laajuudesta ja kattavuudesta. Jopa nykyisen käytännön perusteella muunteluoikeuksien ja edelleen lisensointioikeuksien kirjaaminen erikseen sopimukseen saattaa unohtua, vaikka kummankin osapuolen tarkoituksena olisi ollut siirtää kyseiset oikeudet. Uuden rajoituksen lisääminen erilliseen säännöskohtaan kuin muut tekijänoikeusluovutuksen rajoitukset on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä markkinoilla. Kaikkien oikeuksien siirron tai yksinomaisen käyttöoikeuden myöntämisen tulisi kattaa kaikki tuotteen ilmenemismuodot rajoituksetta jatkossakin ilman tarvetta sopia erikseen.

Sanoma pitää kannatettavana, että 36 ja 37 §:n päivittämisestä kattamaan myös digitaaliset julkaisut ja digitaalisessa muodossa tehty tuotteen hyödyntäminen. Sanoma kuitenkin esittää, että 36 §:n perusteluissa täsmennetään, ettei äänikirjaversioiden tuottamista pidetä säännöksen tarkoittamana uudelleen julkaisuna.

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Esitetyllä pykälällä ei ole kytköstä direktiiviin vaan se on täysin kansallinen. Sitä ei missään nimessä tule säätää. Tavoitetta, jota haetaan (lisenssimaksujen väheneminen kansainvälisille tiedekustantajille) ei saavuteta, vaan aiheutetaan suurta haittaa tieteentekijöille ja tapetaan kotimainen tiedekustantaminen. Lisäksi se on perustuslain ja länsimaisen oikeudellisen tradition vastainen.

Käsitevirheet ja epätarkkuudet

Pykälässä puhutaan tutkijan oikeudesta, vaikka kyseessä itse asiassa on tutkijan oikeuksien rajoitus.

Avoin tiede ja avoin julkaiseminen ovat eri asioita. Avoin tiede on tieteen kehitykselle välttämättömyys ja tarkoittaa, että tutkimustulokset julkistetaan, jotta ne ovat avoimia kritiikille ja että tulevia tutkimuksia voidaan tehdä niiden pohjalta. Avoin julkaiseminen taas tarkoittaa, että aineisto on kaikkien saatavilla ilmaiseksi. Avoin tiede on ollut vuosisatoja tieteen kantava periaate. Se ei ole edellyttänyt avointa julkaisemista, eivätkä sähköiset alustat ole muuttaneet asiaa

Kustantaja-sanalla viitataan ilmeisemmin jatkuvasti ulkomaisiin jättimäisiin tiedekustantajiin (kuten Elsevier) – kotimainen kustantaminen ja vaikutukset siihen jätetään täysin huomiotta.

Oikovedos on kustantajan jo lähes valmis jalostettu versio käsikirjoituksesta (kustannustoimitettu, rakenteistettu, taitettu, kuvitettu jne.) eikä enää yksin kirjoittajan oma. Se ei siksi ole hänen yksin luovutettavissaan. Alkuperäinen käsikirjoitus on kirjailijan omaisuutta.

Hallituksen esityksessä kerrotaan, että Kaupallinen kustannustoiminta ei takaa aineistojen pitkäaikaissäilyvyyttä tai jatkuvaa saatavuutta. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Kotimaiset julkaisut tulevat tallennetuiksi vapaakappalekirjastoihin ja Eduskunnan kirjastoon. Tutkimustulokset ja julkaisemattomat teokset ovat korkeakoulujen tallennettavissa.

Räikeä perusoikeuksien loukkaus

Tieteellisen artikkelin kirjoittajalta poistetaan perusoikeus hallita omaisuuttaan. Häneltä viedään oikeus luovuttaa luomansa teos yksinoikeudella jollekin toiselle, esimerkiksi kustantajalle. Tämä rikkoo perustuslailliset omaisuuden ja elinkeinonharjoittamisen suojat sekä sananvapauden ynnä akateemisen vapauden periaatteen. Se on myös täysin vastoin länsimaisen siviilioikeuden sopimusvapauden periaatetta.

Hallituksen esityksen perusteluissa väitetään, että tiedeartikkelin kirjoittaja tarvitsee suojaa kustantajan tekijänoikeusrikkomuksia vastaan. Väite on kuitenkin vailla käytännön näyttöä sillä oikeuskäytännössä ei mainittuihin rikkeisiin liittyviä kanteita esiinny. Tiedeartikkelien kirjoittajat kykenevät varsin hyvin itse hallinnoimaan sitoumuksiaan ja lait antavat jo riittävää suojan esimerkiksi kohtuullisuuspykälän muodossa. Sen sijaan tutkijat tarvitsevat suojaa yliopistojen painostukselta luovuttaa heille korvauksetta teoksiaan. Yliopistot ovat heihin nähden täysin ylivertaisessa neuvotteluasemassa.

Säännös siis todellisuudessa heikentää tutkijan oikeudellista asemaa.

Vaikutus kotimaiseen tieteeseen ja tiedekustantamiseen

Kustantamisen idea on hankkia tekijöiltä yksinoikeuksia hyviin aineistoihin, jalostaa niitä, etsiä tarvitsijat ja myydä heille loppujaloste. Ellei aineistoon ole yksinoikeutta ja sama aineisto on jollain tavalla ilmaiseksi saatavilla, on todennäköistä, ettei kustantaja saa tekemiään investointeja takaisin. Vaikka kustantajan tuote olisi selvästi parempi, tyydytään markkinoilla osin silti ilmaistuotteeseen. Suomessa tieteellisten kirjojen ja artikkelien markkinat ovat niin vähäiset, että pienikin ostavan asiakasryhmän supistuminen tekee kannattavan julkaisun tekemisen mahdottomaksi.

Huolimatta hallituksen esityksen optimismista julkista rahoitusta ei ole näköpiirissä tiedekustantamisen pelastamiseksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa ehdotetaan, että kustantajat voisivat siirtyä tilausmaksuista julkaisumaksuihin. Tämä ei millään muotoa päde kotimaisiin kustantajiin. Julkaisumaksut eivät voisi olla niin korkeita, että niillä katettaisiin julkaisemisen ja jakelun kulut. Ei ole nähtävissä myöskään tiedekirjoittajilla halua vielä luomistyönsä lisäksi erikseen rahallisesti maksaa pääsystä kotimaiseen tiedejulkaisuun.

Mikäli pykälä säädetään, asetetaan suomalainen tieteenharjoittaja ulkomaisia kollegojaan huonompaan asemaan. Verrattuna ulkomaisiin kilpailijoihinsa hän ei ole yhtä haluttu sopimuskumppani kansainvälisille tiedekustantajille koska ei voi luovuttaa yksinoikeutta. Näin hänen on myös vaikeampi meritoitua koska ei pääse kirjoittamaan arvostettuihin tiedejulkaisuihin.

Suomalainen tiede ajautuu kilpailijoitaan huonompaan asemaan, sillä kotimaisella kielellä laadukkailla materiaaleilla opiskelu ei kotimaisten tiedekustantajien hävittyä ole enää mahdollista. Koska tutkijat eivät meritoidu yhtä hyvin, pääsy kansainvälisiin tutkijaryhmiin heikkenee.

Ulkomaiset kustantajätit voittavat

Vaikka säädös on ilmeisimmin tarkoitettu torjumaan ulkomaisten jättimäisen tiedekustantajien korkeita lisenssimaksuja ovat vaikutukset täysin päinvastaiset. Suomen markkina niille liian pieni tilausten tai kirjoittajien rekrytoinnin osalta, jotta säädöksellä olisi vaikutusta niiden toimintaan. Säädöksen myötä suomalainen kilpailu poistuu markkinoilta häiritsemästä niiden vahvaa asemaa. Ei ole myöskään nähtävissä, että näiden keskeisten tiedemedioiden tilaaminen suomalaisilta loppuisi, muutoin Suomen tietelle käy vieläkin huonommin, jos se jättää alan keskeisten medioiden seuraamisen.

Ainoastaan siinä tapauksessa, että Suomesta tulee tiedejulkaisujen laillisen piratismien kehto, tulee suomalaisesta lainsäädännöstä niille todellinen uhka. Näin voisi käydä sillä, mikäli henkilö saa laillisesti haltuunsa tiedekustantajan aineiston hän voi vapaasi jakaa sen tieteen tekemisen nimissä

suomalaiseen opinahjooon kytkeytyneelle tutkijajoukolle ilman korvausta. Rajat ylittävän säännöksen (64 c §) myötä aineistoa voi jakaa kaikkialle Eurooppaan laillisesti ja syntyy laillisen piratismi turvasatama. Edellä olevasta lienee seuraamuksena kanteita ja korvausvaatimuksia Suomen valtiolle hyvin resursoiduilta kansainvälisiltä kustantajilta ja Suomelle maine piratismivaltiona.

Monografia

On hyvä, että monografia on jätetty säännöksen ulkopuolelle. On kuitenkin huomattava, että tiedekirjallisuudessa artikkelikokoelma on kuitenkin varsin tyypillinen teosmuoto. Tästä syystä säännös vaikuttaa hyvin haitallisesti myös kirjankustannustoimintaan sillä se poistaa kustantajien ohjelmista artikkelikokoelmat, mikä tulee vähentämään kotimaisen tiedekustanteiden tarjontaa ja entisestään mahdollisuutta selvitä.

Toisaalta, mikäli hallituksen esityksen 14 § menee läpi, se tekee kaikesta tieteessä käytettävän aineistosta tekijänoikeudellisesti suojatonta, on kotimaisen tiedekustantaminen kuolema väistämätöntä.

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvatalenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitalenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoman näkemyksen mukaan DSM-direktiiviin tai verkkolähetysdirektiiviin sisältyvät lisäykset tekijänoikeuslakiin, kuten näyttelijöille esitettävä uusi oikeus 45 ja 47 §:iin eivät ole perusteltuja eikä hyväksyttäviä. Tekijänoikeuslakiin harkittavat muutokset oikeuksien sisältöön edellyttävät aina kattavaa ja huolellista vaikutusarvioita.

HE-luonnoksessa ehdotetaan esittävien taiteilijoiden oikeuksien laajentamista siten, että esiintyvien taiteilijoiden suostumus vaadittaisiin jatkossa esityksen sisältävän tallenteen esittämiseen julkisesti esitystapahtumassa läsnäolevalle yleisölle ja välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta. Käytännössä muutos antaisi näyttelijöille ja muille esiintyville taiteilijoille (tai heidän edustajilleen) uuden oikeuden kieltää audiovisuaalisen teoksen esittäminen televisiossa tai muussa sen kaltaisessa välittämisessä, joka ei tapahdu on demand -pohjaisesti, tai elokuvaan tallennetun esityksen esittämisestä elokuvateatterissa. Tämä muutosehdotus on kestävä ja se olisi erittäin haitallinen audiovisuaalisten teosten tuotannolle Suomessa. Se puuttuisi tallennetuottajien, ja myös lähettäjärytysten sekä elokuvajakelijoiden perustuslaissa turvattuun elinkeinotoiminnan

harjoittamisen suojaan sekä omaisuudensuojaan. Säännös olisi myöskin epätasapainonen muita AV-tuotantoihin osallistuvia kohtaan.

Laajennus antaa esiintyville taiteilijoille olennaisesti vahvemman oikeuden av-tallenteiden kuin audiotallenteiden osalta. Käytännössä audiotallenteiden osalta käyttöoikeus teoksen käyttöön voidaan hankkia maksamalla asianomaiselle tekijänoikeusjärjestölle käyttökorvaus (47§), joten audiotallennetta voidaan käyttää AV-tuotannossa ilman erillistä suostumusta tallenteella esiintyviltä taiteilijoilta. AV-tallenteiden kohdalla tällaista käyttöoikeuden lunastamista ei ole mahdollista tehdä vaan aina vaaditaan suostumus. Tämä vaikeuttaisi olennaisesti AV-tuotantojen toteuttamista ja kaupallistamista käytännössä ja voisi johtaa tilanteeseen, jossa tuotantoon käytetyt investoinnit valuisivat hukkaan yhden esiintyjän suostumuksen puuttumisen vuoksi.

Sanoma esittää, että ehdotettu muutos poistetaan kokonaisuudessaan ja säännösten alkuperäinen muotoilu palautetaan.

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Sanoma suhtautuu neutraalisti tekijänoikeuden rajoitukseen. Perusteluissa olisi kuitenkin tarpeen mainita, että uusi rajoitus ei vaikuta sellaisten valokuvien suojaan, jotka ovat riittävän itsenäisiä ja omaperäisiä, että ne itsessään katsotaan tekijänoikeuden suojaamaksi teokseksi.

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutis seuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu "erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat". Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä

lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty ”vapaaksi”. Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

Tiettyä lehtijulkaisun osaa, kuten otsikkoa, ei tule säätää ”vapaaksi” 50 §:ssä tai sen esitöissä. Laissa tai sen esitöissä ei pidä säätää sanojen tai merkkien ”sallituista” tai ”kielleyistä” lukumääristä.

Lehden osan, kuten lehden otsikkojen, käyttöä tulee tulkita lehden osan käyttönä hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa kuvatusti.

Otsikon ”vapaaksi” säätäminen tai sallittujen sanojen tai merkkien lukumäärän säätäminen on omiaan johtamaan DSM-direktiivin johdantolauseiden vastaiseen lopputulokseen ja vesittäisi uuden suojan Suomessa merkittävällä tavalla.

DSM-direktiivin johdantolauseen 58 loppuosa toteaa: kun otetaan huomioon tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttama lehtijulkaisujen laajamittainen koostaminen ja käyttö, on tärkeää, että hyvin lyhyiden otteiden poisjättäminen tulkitaan siten, että se ei vaikuta tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien vaikuttavuuteen. Johdantolauseen 58 perusteella ”yksittäisten sanojen” tai ”hyvin lyhyiden otteiden” arviointiin vaikuttaa se, horjuttaako niiden käyttö lehtijulkaisujen kustantajien sisällön tuottamiseen tekemiä investointeja. Jos ao. käytöllä on esimerkiksi vaikutusta digitaalisen mainostilan myyntiin tai lehtien maksullisiin tilauksiin, eli lehtikustantajien tuottoihin, on ao. tyyppillisesti epäolennaisten osien käyttö lehtikustantajan lähioikeuden suojan piirissä.

Muiden suojan kohteiden osalta (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) riittävät tekijänoikeuslain poikkeukset ja rajoitukset. TekL 50 §:n osalta ei tule rakentaa omaa ”hyvin lyhyiden otteiden” sallitun käytön poikkeusta olemassa olevien tekijänoikeuden poikkeusten ja rajoitusten rinnalle. Uusi TekL 50 §:ää koskeva rajoituskerros olisi omiaan lisäämään tekijänoikeusjärjestelmän epäselvyyttä ja monimutkaisuutta.

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin ”erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat”. Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perusteella tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei

käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

TekL 23 § tulisi säilyttää edelleen tekijänoikeuslaissa. Sitä voidaan ajantasaistaa kieleltään jäljempänä esitetyllä tavalla.

TekL 23 § on ollut tekijänoikeuslaissa vuodesta 1961 lukien. Säännöksen tarkoitus on varmistaa, että tiedonvälityksen vapaus ja keskustelu ajankohtaisista asioista toteutuu.

Lehdet hyödyntävät nykyistä 23 §:ää erityisesti painetuissa lehdissä. DSM-direktiivin ja ehdotetun TekL 50 §:n piiriin säännös tulee erityisesti siksi, että osaa painetuista lehdistä saatetaan yleisön saataville tietoverkoissa näköislehtinä.

Nykyisin toisen lehden kirjoitusten julkaiseminen on lehdistökatsauksissa pienimuotoista. Jälkipainantakiellot ovat painetuissa lehdissä harvinaisia. Verkojulkaisuissa kiellot ovat yleisempiä. Lehtien lehdistökatsauskäytäntö ei näkemyksemme mukaan ole verrannollinen kysymyksessä viitattuihin uutiskooste- tai uutisseurantapalveluihin. Rinnastus tulisi poistaa jatkovalmistelussa esitöistä. Lehtien lehdistökatsauskäyttö on suppeampaa ja rajatumpaa.

Säännöksen soveltamisen hyvää tapaa voi pitää lehdistössä vakiintuneena. Asiasta ei ole tiedossa ei ole oikeuden tai tekijänoikeusneuvoston ratkaisuja.

Tekijänoikeuslaissa säilytettynä nykyinen TekL 23 § olisi rajoitus teoksen tekijänoikeuksiin ja 50 §:n lähioikeuteen.

Kysymyksessä ei ole DSM-direktiivin Artiklan 15 taustalla oleva lehtikustantajan sisältöinvestoinneilla vapaamatkustaminen, koska käytäntö on maltillinen. Lisäksi toisissa lehdissä julkaistujen kirjoitusten julkaiseminen tapahtuu osana lehden toimituksellista sisältöä ja vastaavan toimittajan vastuulla.

TekL 23 §:ää tulisi täydentää lisäämällä siihen ”hyvän tavan mukaisuuden” vaatimus. Lisäksi pykälä tulisi ajantasaistaa kieleltään kuulumaan oheisella tavalla:

Sanoma- tai aikakauslehden saa toisesta sanomalehdestä tai aikakauslehdestä, jolle lehdessä ole kieltoa, hyvän tavan mukaisesti ottaa uskonnollista, poliittista tai taloudellista päivänkysymystä koskevan lainauksen. Tekijän nimi ja lähde on aina mainittava.

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym).

Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

Kyllä on, hallituksen esityksessä 50 §:n esitöissä on lehtikustantajan lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen selkeästi mainita hakupalvelut mahdollisina lehtikustantajan lähioikeuden käyttäjinä.

TekL 50 §:n esitöissä tulisi nimenomaisesti todeta, että lähioikeussuoja voi kohdistua myös hakupalvelutoimintaan esimerkiksi silloin kun lehtikustantajan lehtijulkaisujen osien käyttö on toistuvaa ja systemaattista. Näin on esimerkiksi silloin, kun lehtien otsikkoja kopioidaan, ja käytetään hyperlinkeissä. Hyperlinkittäminen tekona on kuitenkin sinänsä DSM-direktiivin Artiklan 15 mukaisesti suojan ulkopuolella.

Hallituksen esitysluonnoksen perustelut tukevat myös sitä, että TekL 50 §:n lähioikeussuoja ulottuu myös hakupalveluihin (niin yleiset kuin erikoistuneet hakupalvelut), kun ne hyödyntävät osia sanoma- tai aikakauslehdestä perusteluissa kuvatulla tavalla.

Mikäli uusi TekL 50 §:n tarkoittama lähioikeus ei soveltuisi tietoverkon hakupalveluihin, vesittyisi suoja Suomessa merkittäväällä tavalla. Se ei ole DSM-direktiivin tavoite eikä tarkoitus. Esimerkiksi Tanskassa ja Ranskassa lehtikustantajan lähioikeus kattaa lain esitöiden mukaan tietoverkon hakupalvelut.

DSM-direktiivi ei nimenomaisesti sulje pois hakupalvelujen tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta.

Hallituksen esitysluonnoksessa jo nimenomaisesti mainittuja mediaseurantapalveluita voidaan pitää erikoistuneina hakupalveluina. Myös yleiset hakupalvelut (esimerkiksi Google Search) tulisi mainita esitöissä selkeästi mahdollisina lähioikeuden käyttäjinä toiminnassaan. Ilman selkeää viittausta myös tietoverkon hakupalveluihin TekL 50 §:n esitöissä, on olemassa suuri vaara siitä, että uusi lehtikustantajan lähioikeus vesittyy heti alkumetreillä.

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määritellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että tekijöiden osuus korvauksesta tulee määritellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

Ei

9.5. Tarve sopimuslissenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslissenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslissenssisäännös? Voitte halutessane perustella kantaanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

Ei

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

Tekijänoikeuslakiin tai sen esitöihin ei tule ottaa tarkempaa sääntelyä tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi. Sopimuslissenssille ei ole tarvetta tekijöiden korvausoikeuden toteuttamiseksi.

Toisin kuin kysymyksessä annetaan ymmärtää sopimuslissenssi ei sovellu kysymyksessä kuvattuun tarkoitukseen. Sopimuslissenssi on käyttöluopatyoökalu. Sopimuslissenssi ei ole korvauksen jakoa koskeva menettelytapa. "Asianmukainen osuus" -korvausosuuden jakamiseen tekijöiden kesken ei tarvita sopimuslissenssiä.

DSM-direktiivi ei edellytä kollektiivijärjestelyä tekijöiden "asianmukaisen osuuden" hoitamiseksi. Asia kuuluu sopimusvapauden piiriin.

Kannatamme sopimuslissenssisäännöksen säätämistä edellytyksellä, että se toteuttaa sopimuslissenssille luonteenomaisen laajennetun käyttöluvan mahdollisuuden. TekL 50 §:ää koskeva sopimuslissenssi ei tule rajoittua korvausten jakoon. Sopimuslissenssi on ehdotetun TekL 50 §:n osalta tarpeellinen kustantajan lähioikeuden avulla toteutettavan sopimustoiminnan tueksi. Se tukee erityisesti lissenssin ostajan, lähioikeuden käyttäjän oikeusvarmuutta. Lakiin tulisi säätää tässä yhteydessä tavanomainen 50 §:ää koskeva sopimuslissenssi. Vastaavalla tavalla on tehty Tanskassa.

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

Ehdotettu TekL 50 § on oikeansuuntainen. Sitä voi kannattaa alla ja edellä kohdassa 9.3 kuvatuilla täsmennyksillä, jotka tulisi jatkovalmistelussa ottaa huomioon hallituksen esityksessä. TekL 50 §:n esitöitä tulisi täydentää. Lisäksi jatkovalmistelussa tulisi hallituksen esitykseen lisätä lähioikeuden lisensointia tukemaan sopimuslisensointisäännös.

Hallituksen esityksessä, lain esitöissä, tulisi mainita lehtikustantajan lähioikeussuojan yhteydessä hakupalvelut mahdollisina lehtikustantajan lähioikeuden käyttäjinä. TekL 50 §:n esitöissä tulisi nimenomaisesti todeta, että lähioikeussuoja voi kohdistua myös hakupalveluntoimintaan esimerkiksi silloin kun lehtikustantajan lehtijulkaisujen osien käyttö on toistuvaa ja systemaattista. Näin on esimerkiksi silloin, kun lehden otsikko tai sen osa kopioidaan, ja käytetään hyperlinkissä.

Lehtikustantajan lähioikeuden sisällyttäminen DSM-direktiiviin on jo osaltaan johtanut siihen, että esimerkiksi Google on ollut Euroopassa aktiivinen lehtikustantajien kanssa tehtäviin sopimuksiin perustuvan Google News Showcase -palvelunsa lanseeraamisessa. Tämä esimerkki kertoo siitä, että hakupalveluiden tarjoajat tarvitsevat lehtikustantajien sisältöjä houkutellessaan hakupalvelulle käyttäjiä ja myydäkseen palveluidensa mainostilaa. Toistaiseksi lehtikustantajilla ei kuitenkaan ole riittävää voimassa olevaa suojamuotoa oikeuksilleen suhteessa hakupalveluihin, jolloin myös lehtikustantajien neuvotteluasema on heikko, käytännössä olematon. Tilanne on toinen, jos hakupalvelut todetaan selkeästi lehtikustantajan lähioikeuden mahdolliseksi käyttäjiksi ja lehtikustantaja lisätään selkeästi oikeudenhaltijaksi TekL 6a lukuun.

TekL 50 §:n soveltamiseen käytännön lisensoinnissa tulisi hallituksen esitykseen lisätä asiaa koskeva tavanomainen (tarkkarajainen) sopimuslisensointisäännös. Sopimuslisensointi tukisi lehdistön mahdollisuuksia soveltaa uutta lähioikeutta käytännössä.

Sopimuslisensointiin tulee sisältää lehtikustantajan kielto-oikeus. Mahdollisuus suoralisensointiin on säilytettävä, koska osa lehtikustantajista voi suosia suoraa sopimusta.

Sopimuslisensointi tukisi erityisesti paikallisen ja alueellisen uutismedian ja muiden pienempien lehtien lisensointia. Samalla se ottaisi huomioon myös erityisesti suurten tietoyhteiskunnan palveluntarjoajien näkökulman lähioikeuden käyttöoikeuden ostajana.

Sopimuslisensointiin tulisi koskea suomalaisten lehtikustantajien lähioikeutta ja niiden lehtien käyttöä, kun tietoyhteiskunnan palveluntarjoajan käyttö on suunnattu suomalaisille. Suomalaisten lehtien päämarkkina on Suomi. Sopimuslisensointista olisi konkreettista hyötyä lisensoinnin apuna. Vaikka sopimuslisensointiin vaikutus ulottuisi vain Suomeen, valtuutusten osalta sopimus voisi ulottua myös Suomen rajojen ulkopuolelle.

Tanskassa lähioikeuden kollektiivisen hallinnoin ja lisensoinnin ratkaisu on sopimuslisenssi.

Sopimuslisenssi voi kattaa myös kustantajan lähioikeussuojan piirissä olevien julkaisujen yksittäisten teosten tai muun suojan haltijan tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet. Käytännössä sopimuslisensoinnista tulee voida soveltaa ainoastaan kustantajan lähioikeuden lisensointiin. Mikäli käyttäjälle tarjottava lisenssi koskisi vain lehtikustantajan lähioikeutta, sovellettaisiin uutta sopimuslisensointia lisensointisopimuksessa vain lähioikeuden osalta.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan (sivulla 46), että uudella lähioikeudella ei ole vaikutusta yksityiseen ja ei-kaupalliseen tiedonvälitykseen, kuten esimerkiksi kansalaisten mahdollisuuksiin välittää uutisia sosiaalisessa mediassa. Väärinkäsitysten välttämiseksi on jatkovalmistelussa hallituksen esityksen perusteluihin ehdottomasti lisättävä maininta siitä, että vaikka lähioikeus ei koske yksityistä tai ei-kaupallista tiedonvälitystä, muut tekijänoikeuslain mukaiset suojat ovat edelleen voimassa. Uusi TekL 50 § ei tee tyhjäksi muuta tekijänoikeussuojaa. Pääperiaate on edelleen se, että yksityisten henkilöiden viestinnässä ns. lähipiirin ulkopuolelle tulee edelleen hankkia tekijöiltä tai oikeudenhaltijoilta käyttöluupa teosten käyttöön esimerkiksi sosiaalisen median palvelussa, ellei käyttö voi perustua tekijänoikeuden rajoitussäännöksiin. Tämä pääperiaate tulisi lisätä TekL 50 §:n perusteluihin.

Ammatti- ja järjestölehdet, erityisesti yhdistysten jäsenilleen julkaisemat lehdet, tulisi kirjata perustelumainintana mukaan uuden lähioikeussuojan piiriin.

Ehdotetun TekL 50 §:ssä asetetaan yhdeksi ehdoksi lehtikustantajan lähioikeudelle, että lehden tarkoituksena antaa suurelle yleisölle uutisiin tai muihin aiheisiin liittyvää tietoa. Yksinoikeuden ulkopuolelle jäävät puolestaan tieteelliset ja akateemiset kausijulkaisut. DSM-direktiivin sanamuodossa, johon ehdotettu 50 § tältä osin suoraan perustuu, ei ole otettu huomioon Suomessa tavanomaisia jäsenlehtiä, joita yhdistykset julkaisevat pääasiassa jäseniään varten. Valtaosa jäsenlehdistä ei ole luonteeltaan tieteellisiä tai akateemisia, mutta lehden liityntä yhdistyksen jäsenyyteen tarkoittanee, ettei niitä voi sanan tavallisessa merkityksessä pitää suurelle yleisölle suunnattuna. Toisaalta yhdistyksen jäsenyyttä markkinoidaan useissa tapauksissa suurelle yleisölle, mikä tekee eron jäsenlehden ja aihepiiriltään vastaavan rajatun mutta suuren yleisön tilattavissa olevan lehden välillä käytännössä merkityksettömäksi. Monet jäsenlehdet myös jakavat osan sisällöstään esimerkiksi sosiaalisen median palveluiden kautta jäsenistöä laajemman yleisön saataviin.

Jatkovalmistelussa tulisi hallituksen esityksen perusteluissa todeta, ettei lehden jakelun perustamista pääasiassa lehteä julkaisevan yhdistyksen jäsenyyteen sellaisenaan tulisi pitää osoituksena siitä, ettei lehden tarkoituksena ole lainkohdan tarkoittamalla tavalla antaa tietoa suurelle yleisölle.

Jatkovalmistelussa tulee lehtikustantajan lähioikeus 50 § lisätä nimenomaisesti ehdotetun uuden 6a luvun oikeudenhaltijoiden joukkoon.

DSM-direktiivin Artiklan 17 (1) lista ”oikeudenhaltijoista” tulee ymmärtää niin, että lehtikustantajat ja uusi lähioikeus ovat sen piirissä. Tämä on ollut perustellusti myös eurooppalaisen lainsäätäjän tarkoitus. DSM-direktiivin tavoitteena on edistää lisensointimarkkinoiden kehittymistä oikeudenhaltijoiden ja verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien välillä (johdantolause 61).

Lehtikustantajien tulee olla uuden 6a luvun oikeudenhaltijoiden piirissä myös siksi, että kysymys on tärkeästä keinosta vahvistaa lehtikustantajien neuvotteluasemaa erityisesti suhteessa globaaleihin sisällönjakopalveluiden alustayrityksiin.

Parhaillaan EU:n jäsenvaltiot ja parlamentti käsittelevät Euroopan komission digimarkkinasäädösehdotusta (Digital Market Act), jossa säädetään uusista velvollisuuksista ja vastuista erittäin suurille portinvartija-alustoille markkinan toimivuuden ja kilpailutilanteen tasapainottamiseksi. Eurooppalainen media-ala tavoittelee portinvartija-alustoille myös neuvotteluelvoitetta avoimin ja ei-diskriminoivin ehdoin esimerkiksi silloin, kun portinvartija-alusta hyödyntää palveluissaan kustantajien sisältöjä. Myös Suomen U-kirjelmään kirjattu kanta ja eduskunnan kanta asiassa todentavat osaltaan sitä, että Suomi pitää asiaa tärkeänä. Pyydämme ministeriötä tutustumaan Suomen kantaan ja eduskunnan asiakirjoihin: U 6/2021 vp U 6/2021 vp (eduskunta.fi) ja SuVL 2/2021 vp SuVL 2/2021 vp (eduskunta.fi)

Tietoyhteiskunnan palveluntarjoajien (ml. verkkosisällön jakopalveluiden tarjoajien) toimintamalliin kuuluu ”ota-tai-jätä” -sopimukset tai -verkkokäyttöehdot, jotka tyypillisesti kiertävät esimerkiksi DSM-direktiivin artiklat ja uuden lehtikustantajien lähioikeuden. Kysymys on siis ennen kaikkea neuvotteluaseman ja sitä kautta paremman sopimusaseman rakentamisesta suhteessa suuriin portinvartija-alustoihin.

Lehtikustantajien saattamisessa 6a luvun oikeudenhaltijoiden piiriin on kysymys myös laajemman huolestuttavan kehityksen estämisestä. Tietoyhteiskunnan palveluntarjoajien (ml. verkkosisällön jakopalveluiden tarjoajien) palveluiden tarjonta kehittyy vauhdilla. Myös Suomessa tekijänoikeuslain tulee ennakoida teknologian ja palveluiden kehitystä, johon liittyy myös yleisön saataville saattaminen myös yksityisten henkilöiden toimesta ilman oikeudenhaltijan lupaa. Näissä tilanteissa ei ole myöskään kysymys sallitusta yksityisestä käytöstä esimerkiksi siksi, että yleisö on suurempi kuin ns. lähipiiri.

Suomessa on yleistynyt pienemmillä paikkakunnilla laajeneva käytäntö, jossa painetun sanomalehden tärkeimmistä artikkeleista otetaan kuvat ja ne jaetaan laajalle joukolle tietoverkossa sosiaalisessa mediassa. Tämä johtaa siihen, että paikkakuntalaisten ei tarvitse enää tilata paikallista lehteä. Paikallinen lehti menettää keskeisen tulolähteensä. Lehtikustantajien saattaminen 6a luvun

oikeudenhaltijoiden piiriin auttaisi konkreettisesti rakentamaan tulevaisuudessa vahvempaa suojaa lehtikustantajien investoinneille ja panemaan täytäntöön tämän suojan.

Lehtikustantajat on otettu laissa mukaan DSM-direktiivin Artiklan 17 oikeudenhaltijoiden piiriin esimerkiksi Ranskassa ja Tanskassa. Ranskan lain esitöissä viitataan siihen, että Artiklan 17 tarkoitus on edistää lisenssisopimusten solmimista oikeudenhaltijoiden ja alustayhtiöiden kesken kaikilla sektoreilla.

Helmikuussa 2021 on julkisuudessa keskusteltu lehtikustantajien mahdollisuudesta saada Suomessa korvausta sisällönjakopalveluilta esimerkiksi niiden uutisisältöjen leviämisestä sosiaalisen median palveluissa. Tässä yhteydessä hallituksen esitysluonnoksen laatimisesta ministeriössä vastannut virkamies on korostanut, että Suomessa ”lehtikustantajat saavat yksinoikeuden sisältöihinsä ja ne voivat itse neuvotella sisältöjen online-käyttöä koskevista mahdollisista korvauksista” (<https://yle.fi/uutiset/3-11804876>). Tämä viesti ei kuitenkaan valitettavasti näy hallituksen esitysluonnoksessa. Asia tulisi korjata jatkovalmistelussa.

Mikäli lehtikustantajat eivät tule kirjatuksi nimenomaisesti 6a luvun oikeudenhaltijoiden joukkoon, ei ministeriön virkamiehen lupaus käytännössä toteudu Suomessa verkkosisällönjakopalveluiden tarjoajien toiminnan osalta. Lisäksi tietoyhteiskunnan palvelutarjoajien osalta tarvitaan myös selkeä viittaus vähintään lain esitöissä siihen, että hakupalvelut ovat ilmeisiä lehtikustantajan lähioikeuden käyttäjiä. Kysymys on ennen kaikkea siitä, että myös Suomeen rakennetaan lainsäädäntöä, joka esitöineen tukee lehtikustantajien neuvottelu- ja sopimisasemaa suhteessa suuriin alustayhtiöihin.

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjä”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioimaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

Ei

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös,

miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotettu uusi 23 § vastaa käsityksemme mukaan pitkälti tämänhetkistä oikeustilaa ja tekijänoikeusneuvoston vakiintunutta tulkintakäytäntöä ja on sellaisena varsin onnistunut kodifikaatio tekijänoikeuden ja sananvapauden välisestä tasapainottamisesta.

Ehdotetun 23 §:n 2 momentti teoksen satunnaisesta ja osittaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen siten, että sisällyttämisellä on uudessa teoksessa toisarvoinen merkitys, on omiaan poistamaan epävarmuutta, jota etenkin sitaattioikeuden niin sanotun vetoamisfunktion tulkintaan muissa kuin tietokirjallisuuden alaan kuuluvissa teoksissa on perinteisesti liittynyt.

Pykälän 1 momentin vaatimus hyvän tavan mukaisuudesta olisi kuitenkin perusteltua laajentaa kattamaan myös 2 momentissa tarkoitettut tilanteet. Satunnaisen ja osittaisen sisällyttämisenkään ei tule olla mahdollista hyvän tavan vastaisesti. Ehdotettuun uuteen 23 § 2 momenttiin tulisi lisätä "hyvän tavan mukaisesti".

Ehdotetun 23 §:n perusteluihin tulisi lisätä, että kaikkien rajoitusten arvioinnissa on huomioitava ns. kolmen kohdan testi: "poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja." Pelkkä käyttäjän oma arvio ja väite siitä, että kyseessä on parodia tms., ei voi johtaa siihen, että teosten käyttö on tällaisissa tilanteissa automaattisesti ja aina hyväksyttävä. Se ei ole myöskään DSM-direktiivin tarkoitus.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyynnöstä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

l. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Viittaamme Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen vastauksiin esitysluonnoksen 6a luvun osalta (kohdat 10.1 ja 10.3).

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensiointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä kopiointista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssäntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

-

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussääntelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille, että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

-

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

-

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

-

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

-

Yhteenvedo keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenvedon lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

Sanoma on tässä lausunnossaan esittänyt näkemyksiään tekijänoikeuslainsäädännön kehittämiseksi, mahdollistamaan laajan sisältötarjonnan yleisöille, turvaamaan tekijöiden oikeuksia sekä varmistamaan investointeja uusiin luoviin sisältöihin. Pidämme myös tärkeänä, että lainsäädäntö kehitetään vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä ja että se samalla on riittävän joustavaa luomaan luo maaperää tulevaisuuden tarpeille.

Yhdymme myös siihen, mitä Medialiitto on omassa lausunnossaan esittänyt.

Alla olevassa luettelossa olemme tuoneet esille keskeisiä kohtia lausunnossamme.

- 14 § Tekijänoikeuden rajoitus opetuskäyttöön: vaikuttaisi erittäin haitallisesti oppimateriaalimarkkinoiden toimintaan ja toimialan taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Lisäksi ehdotettu 14 § vaikuttaisi erittäin merkittävästi kopiointikorvauksiin asettamalla tekijänoikeudelliset aineistot vapaasti käytettäväksi. Oikeudenhaltijalla ei olisi jatkossa mahdollisuutta kieltäytyä teostensa käytöstä opetustarkoitukseen. Tällainen pakkolisenssijärjestelmä on tarpeettoman laaja rajoitus tekijänoikeuteen. Vastoin 3 kohdan testiä. Sanoma katsoo, että kyseistä tekijänoikeuden rajoitusta ei tulisi soveltaa lainkaan ja sopimuslenssijärjestelmä tulee säilyttää sellaisenaan. Vaihtoehtoisesti Suomen tulisi seurata Ruotsin valitsemaa tapaa implementoida tekijänoikeusdirektiivin artikla 5
- 18 § Sanoma ei kannata tekijänoikeuden rajoituksen soveltamisalan supistamista, siten että kokoomateoksia ei ole rajoituksen nojalla mahdollista valmistaa ansiotarkoituksessa.
- 21§ julkinen esittäminen- ei kannateta, direktiiviin perustumaton ja liian laaja tekijänoikeuden rajoitus, jolla mahdollistettaisiin korvaukseton av-teosten hyödyntäminen jumalanpalveluksissa ja opetustoiminnassa
- 25f§: Alkuperäinen lähettäminen: Sanoma kannattaa alkuperäisen lähetyksen selkeää määrittelyä. Suoran sopimisen on oltava jatkossakin ensisijainen tapa päättää oikeuksista. Suomen markkinalla lähettäjäyrittäjien valvonnassa tapahtuva lähettäminen riippumatta siitä, käytetäänkö teknisenä jakelijana toista yhtiötä, muodosta yhden tekijänoikeudellisesti relevantin teon.
- 25h§: Edelleen lähettäminen: Sanoma pitää tärkeänä, että lakitekstin tasolla säilytetään maininta suoran sopimisen periaatteesta ensisijaisena periaatteena. Lähettäjäyrittäjien signaali-oikeuden käyttöä ei tule rajoittaa, nykyisessä laissa on riittävät suojakeinot. Tilausvideopalveluita ei tule tuoda edelleen lähettämisen piiriin.
- 29§: kohtuuttoman sopimusehdon sovittelu: kannatetaan muutettuna, kertakorvaukset eivät ole lähtökohtaisesti kohtuuttomia vaan arvioitava yleissäännön perusteella, työntekijöiden palkkana saatua korvausta ei tulisi lainkaan olla oikeutta kohtuullistaa.

- 30§: raportointivelvollisuus: raportointivelvollisuus : täsmennettävä rajaamalla tavanomainen lehdistön toiminta ja tyypillinen oppimateriaalin tuotanto raportointivelvollisuuden ulkopuolelle. Kannatetaan periaatetta, että selvitystä teosten käytöstä ei ole tarpeen toimittaa tekijöille, joiden panos lopputuotteessa on “niin vähäinen, ettei ole tarkoituksenmukaista tai edes mahdollista antaa kullekin tekijälle yksityiskohtaista tietoa teoksen käytöstä”, joka lisättävä myös lakitekstiin. Luovutettavien tietojen tulisi olla esityksestä poiketen salassa pidettäviä ilmankin erillistä merkintää.
- 31§ peruutusoikeus: kuvasarjoja ja artikkeleiden versioita käsiteltävä yhtenä teoksena, ei peruutusoikeutta työsuhteessa luotuihin teoksiin; audiotöksille sama käsittely kuin elokuvateoksille eli tämän lainkohdan ulkopuolelle; peruutus vastaa purkutilannetta, joten jo maksettu korvaus tulisi palauttaa direktiivin mahdollistamalla tavalla; peruutusajan pidentäminen perustellusta syystä
- 35§: kustannussopimus: äänikirjat käännökset säilytettävä kokonaisluovutuksen piirissä eikä erikseen sovittavaksi
- 36§: äänikirjaversioiden tuottamista ei pidettävä uudelleenjulkaisuna
- 38§: rinnakkaistallennusoikeus: direktiivin ulkopuolinen tekijänoikeudenrajoitus jätettävä antamatta. Rajoittaa tekijän mahdollisuuksia hyödyntää teosta ja vaikeuttaa tutkijoiden toimintaa.
- 45§: esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen: direktiivin ulkopuolinen muutosehdotus jätettävä antamatta; laajennetaan ilman riittäviä perusteita esiintyvien taiteilijoiden suojaa vahvemmasi kuin audiotallenteissa, koska erillinen suostumus vaadittaisiin teoksen esittämiseen udiovisuaalisen teoksen esittäminen televisiossa tai muussa sen kaltaisessa välittämisessä, joka ei tapahdu on demand -pohjaisesti, tai elokuvaan tallennetun esityksen esittämisestä elokuvateatterissa. Voisi estää teosten kaupallistamisen.
- 49§: public domain teokset: neutraali suhtautuminen, uuden rajoituksen ei tulisi vaikuttaa valokuvien suojaan, jotka katsotaan itsessään tekijänoikeudella suojatuksi teokseksi
- 50 §: Lehtikustantajan lähioikeus: Lakiin on lisättävä hakupalvelut yhtenä lähioikeussuojan käyttäjänä. Lakiin tulee lisätä tarkkarajainen sopimuslissenssisäännös koskien kustantajan oikeuden lisensointia käyttäjälle (esim. hakupalvelut). Lähioikeuden suojan piirille ei tule asettaa mitään sanamääräistä tai muuta minimirajaa, vaan on arvioitava esimerkiksi sitä, milloin lehtijulkaisujen osien käyttö on toistuvaa ja systemaattista. Myös hyperlinkin tekstit voivat tulla suojan piiriin, jotta suoja ei ole mahdollista kiertää laajentamalla hyperlinkin tekstiä, vaikka itse hyperlinkittäminen onkin sallittua.

Sanoma osallistuu mielellään esityksen jatkovalmisteluun.

Sanoma Oyj